

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 4 - duben 2011.

Úvodní slovo.

Veselé a šťastné velikonoce všem!

Hodně slunce na nebi i v duši a srdci, radost, pohodu a hodně síly!

Je jaro, příroda se probouzí a začíná opět ten věčný koloběh života, který dává naději všem lidem dobré vůle.

Velikonoce jako svátky jara se slavily již dávno v době před nástupem křesťanství, Ježíšova smrt na kříži jim však dala podstatně odlišnou podobu. Ať už jsme nebo nejsme věřící, nikdo z nás nemůže popřít poselství, kterým tato událost ovlivnila svět a myšlení lidí.

Tradiční velikonoční svátky se slaví vždy čtyřicet dní po prvním jarním úplňku – tzn. že nepřipadají vždy na stejné dny. Začínají Zeleným čtvrtkem, pokračují Velkým pátkem, Bílou sobotou a vrcholí slavným Vzkříšením. Na Velký pátek tradičně odlétají zvony do Říma a vracejí se až na Hod boží velikonoční, aby svým zvukem ohlásily vzkříšení a vítězství dobra nad zlem. V kostelích všech křesťanských náboženství jsou rozžehnuty svíce, pořádají se bohoslužby a mše. V Jeruzalémě a v Římě, stejně tak jako v jiných městech, se pořádají procesí. V Jeruzalémě tato procesí sledují původní cestu Ježíše Krista s křížem na Golgotu. Pro evangelíky je Velký pátek vůbec největším svátkem roku. Symbolizuje totiž nejvyšší oběť člověka za viny a hříchy jeho bližního, symbolizuje vykoupení.

Velikonoce jsou tedy nejenom věčným, stále se opakujícím symbolem jara, probouzející se přírody, věčné primitivní snahy o zachování života na této planetě, ale zároveň ukazují cestu k lidské velikosti, nesobeckosti a radosti!

A tak ještě jednou – krásné, slunečné velikonoce v kruhu Vašich drahých i probouzející se přírody. Načerpáme sílu – budeme ji potřebovat!

Jarina Žitná

Zamyšlení.

Příští rok nás čekají dvě významné události:

**150 let založení Sokola
15. Všesokolský slet.**

Je to pro nás důvod k zamyšlení a nebo jen tak náhoda_ Pro mne je to určitá symbolika, protože ne jen pro mne, ale i pro hodně mých vrstevníků je to 5. slet, kterého se i přes všechny nepřízně osudu, které nám život připravil, můžeme zúčastnit. Každá doba byla nějaká a každá jinak těžká. Proto bych byla ráda, kdybychom se každý, při rozhodování zda cvičit či ne, zamysleli nad svými možnostmi. Podle mého přesvědčení je nejdůležitější zdraví. Jestliže nám Bůh dal tento nejcennější dar, pak věřím, že vše ostatní stojí za ten krásný pocit, který nám společná cvičení připravují. Že není doba lehká víme všichni. Nic však není zadarmo, ale zkusme si spočítat, kolik bychom někdy mohli ušetřit na úplných maličkostech, abychom si takovéto setkání mohli dovolit. Trochu bychom se mohli poučit z minulosti. Jsou to dvě poučné brožurky: Sokolské slety 1882-1948 Zlaty Kozákové a pak Fakta a čísla o XIV. sletu 2006, jejímž mottem je : Odkaz dalším generacím – materiál pro budoucí pořadatele.

Při troše soudnosti si musíme přiznat, že naši předkové to určitě neměli lehčí než my a přesto toho tolik dokázali. (Skoro celý svět nám to závidí)

Dnes jsme na startu:

Před námi stojí hodně práce, hodně našeho porozumění pro práci ostatních, nezbytné šetření, ale na konci nás čeká velká odměna - sejdeme se na Strahově a pevně věřím, že nás bude co nejvíc, kterým to vše za to stojí.

**Otka Týmalová
Sokol České Budějovice.**

J. Kolár:

„Cesty mohou být rozličné, jenom vůli mějme všichni rovnou.“

V. Hugo:

„Lidem neschází síla, jim schází vůle!“

Mirabeau:

„Tomu, kdo chce, nic není nemožno!“

S. Marden:

„Odvrhni od sebe všecku neodhodlanost a pesimismus, neprorokuj zlo, nýbrž dobro, chovej v sobě vůli a odhodlání, že nastanou lepší časy – a skutečně přijdou!“

Sv. Čech:

„Sláb jenom ten, kdo ztratil v sebe víru, a malým ten, kdo zná jen malý cíl!“

Corneille:

„Kdo si umíní, buď zvítězí nebo zemřít, bývá málokdy přemožen!“

Obsah

Metodika:

- 1) My a slet
- 2) Cvičení na žebřinách
- 3) Zdravotní tělesná výchova
- 4) Wise ideas
- 5) Radostně do jarní přírody
- 6) Čarodějné cvičení
- 7) Pro účastníky Zálesáckého závodu zdatnosti

„Nejenom pohybem živ je Sokol“

- 1) O duši národa – 21.
- 2) Pražské povstání
- 3) Výsledky ankety žactva
- 4) Historické události ve světle dneška
- 5) Knihovnička

„...a to je ta krásná země.“

Jizerské hory – pozvánka župy Ještědské a Jizerské

Zprávy z jednot a žup

- 1) Jak to děláme u nás
- 2) Masopust v Toulcově dvoře
- 3) Sokolská Prodaná nevěsta
- 4) Rozloučení se Žofinkou
- 5) 149. výročí T. J. Sokol Přerov - 1871 - 2011
- 6) Holduj tanci, pohybu...

Závěrečné slovo

Blahopřání br. Přidalovi

V textu jsou bez povolení autora vloženy básně br. Jana Přidala.
Omlouvám se za to, ale věřím, že mi promine. Ty verše stojí totiž za to
seznámit s nimi sokolskou veřejnost.

Metodika

My a slet.

Nezadržitelně se blíží událost, která vždy měla pro Sokol zásadní význam -všesokolský slet. V pořadí bude již patnáctý a bude spojen s výročím 150 let od založení první sokolské jednoty v naší zemi. A tak si připomeneme všechno to obrovské úsilí, které Sokol vyvinul jak za doby Rakousko-Uherska, tak za 1. republiky a v neposlední řadě i po sametové revoluci. Ta slavná naše historie nás zavazuje k tomu, abychom náš nastávající svátek oslavili skutečně důstojně, tak jak nejlépe dovedeme.

Jsou připraveny sletové skladby a je třeba se rozhodnout, kterou skladbu si vybereme a budeme cvičit. Vytvoření takové sletové skladby, neřku-li souboru sletových skladeb, není zas až tak jednoduchá věc. Musí se pokrýt pokud možno všechny věkové kategorie, skladby se musí vzájemně doplňovat tak, aby si každý mohl najít tu svoji. Každá varianta má své přednosti i nedostatky. Setkává se tu spousta názorů, jak by ty skladby měly vypadat, pro koho všeho by měly být, v jakých by se měly cvičit úborech, atd... Je to velmi náročný úkol pro autory skladeb, aby se s tou svojí skladbou dokázali trefit do noty těm, pro které je určena. Vzhledem k různorodosti představ cvičenců to vlastně ani nejde. Žádná ze skladeb nebude vyhovovat úplně všem. Bohužel, nemůže být ani zaručeno, že ta či ona skladba bude vyhovovat většině potenciálních cvičenců. A tak se může stát, že někdo začne ohrnovat nos, začne říkat, že se mu ty skladby nelíbí, a že tedy cvičit nebude.

Jenomže to, že nám něco nesejde úplně stoprocentně, tak jak bychom si přáli, je přece normální. Máme-li to kulaté výročí oslavit tak, jak by si zasluhovalo, musíme se snažit, aby slet byl co možná největší, tzn. aby na něm cvičilo co možná nejvíce cvičenců. To ale taky znamená, že samotnou aktivní účast na sletu a reprezentaci Sokola musíme považovat za vyšší hodnotu, než to, jaká byla zvolena hudba, jaké byly zvoleny úbory a vůbec, jak se ta skladba celkově líbí či nelíbí. Měli bychom proto umět překousnout některé ty naše pochybnosti a pustit se do nácvičku prostě proto, abychom byli při tom. Radost ze společného cvičení a z absolvování sletových vystoupení nám dá zapomenout na některé ty nesnáze a nechutě při rozhodování, kterou skladbu nacvičovat. Ten slet je přece náš a na nás bude záviset, jak bude vypadat.

Pavel Brada
vzdělavatel župy Plk. Švece

Jan Přidal
„Matičce Praze“

*At' pod mrakem, či v záři hvězd
kráčeli jste, bratři, hrdě Prahou
na Strahov, kde Tyršův sen zas začal kvést
vaší snahou a vírou neúnavnou.*

*Věrná gardo, díky vám a čest
za tu věrnost nám všem drahou,
zas probudí se lidé z vesnic, měst
a český Sokol vzlétne s novou slávou.*

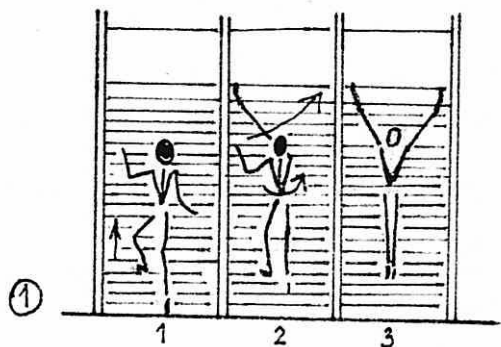
*Věř, že vzduchem jarým vzplane nová krev,
na tvou cestu vkročí lidé k novým činům
a pak všem zazní Sukův pochod, zpěv,
a ty předáš prapor svým synům.*

Cvičení na žebřinách

Žebřiny – též ribstole – jsou cvičebním náradím, které můžeme využít k všestrannému procvičení celého těla, především k posílení a upevnění správného držení těla, k zlepšení kloubní pohyblivosti a celkové obratnosti. Jsou mnohostranně využitelné pro všechny věkové skupiny od malých dětí až po seniory. Cvičení na žebřinách nám umožňuje zaměřit se přesně na určitou oblast a stupňovat její zátěž. Nevýhodou je, že v tělocvičnách jich není dostatek pro celou skupinu. Důležitá je proto promyšlená organizace cvičení, aby ztrátové časy byly co nejmenší. Pro rychlé a jednotné střídání je vhodné naučit cvičence jak k žebřinám nastupovat a odcházet. Pokud jednotlivá cvičení nevyžadují větší prostor, na př. dohmat podál ve visu, cvičí dva cvičenci na jedné žebřině.

Obr. č. 1

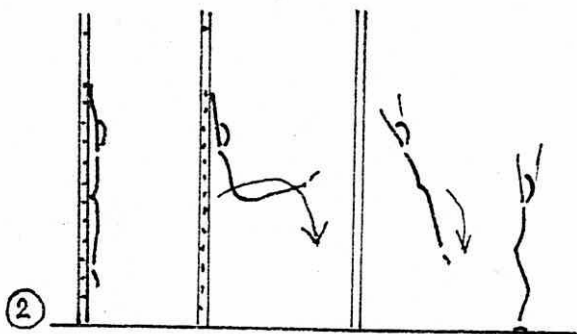
Pro jednotný a rychlý nástup do svisu zády k žebřinám doporučujeme tento způsob: Ze stoje čelem k žebřinám položit levou nohu na třetí až čtvrtou příčku, levou rukou uchopit příčku asi ve výši hlavy, přitáhnout se do stoje jednož na příčce, pravou rukou uchopit podhmatem první příčku pod mezerou, současně rychlým obratem vlevo a přehmatem levou na stejnou příčku svis zády k žebřině (vhodné nacvičit i na počítání).

Obr.č. 2

Seskok ze svisu zády k žebřině (podmetmo).

Přednožit a prohnutím v bederní části páteře se současným odrazem zad od žebřiny seskok do podřepu

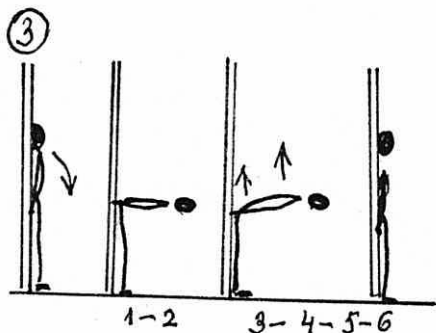

Obr. č. 3

Stoj zády k žebřinám – uchopit příčku v připažení:

1. – 2. rovný předklon
3. ohnutý předklon – předklon hlavy
4. postupný vzpřim, začít od beder

Pohyb je plynulý, protažení zadní strany nohou.

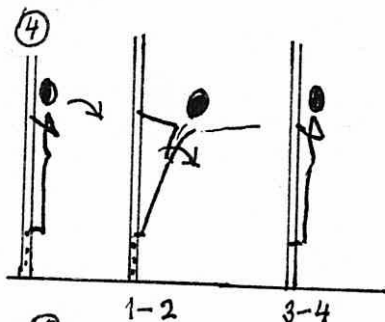

Obr. č. 4

Shyb stojmo čelem k žebřinám, nohy na třetí příčce:

1. – 2. puštěním pravé otočit trup vpravo – upažit pravou povýš
3. – 4, otočit trup zpět a dohmatem pravé shyb stojmo. Totéž opačně.

Posilování paží, pohyblivost páteře.

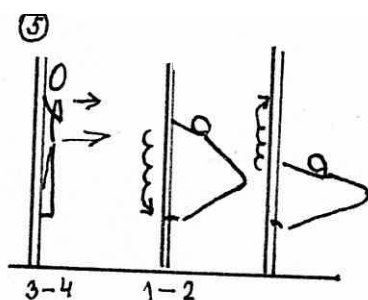

Obr. č. 5

Shyb stojmo rozkročný čelem k žebřině, nohy na třetí příčce:

1. – 2. svis stojmo vysazeně
 3. – 4. shyb stojmo
- Opakovaně.

Protážení páteře, posilování paží, nohy stále napjaté. Při shybu přehmátnout o příčku níž, potom o příčku výš.

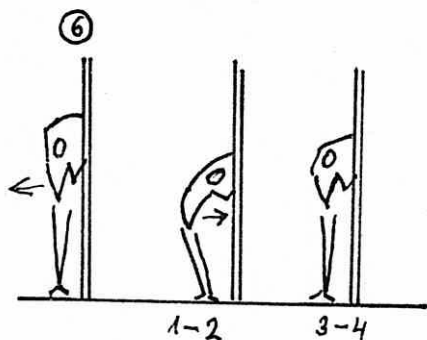

Obr. č. 6

Stoj levým bokem k žebřině - levá podhmatem u levého ramene, pravá nadhmatem uchopit příčku ve vzpažení dovnitř nad hlavou:

1. – 2. vysunout pánev vpravo a úklon vlevo
3. – 4. zpět do ZP. Totéž opačně.

Pohyblivost páteře, neprohýbat se v bedrech!

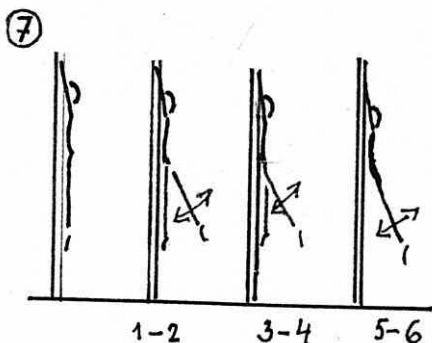

Obr. č. 7

Svis čelem k žebřinám dohmatem podál:

1. - zanožit pravou
2. - přinožit pravou
3. - zanožit levou
4. - přinožit levou
5. - zanožit poníž (obě nohy)
6. - spustit nohy – svis

Nevyvěšovat z ramen, udržet osu ramenní, celé tělo zpevněné

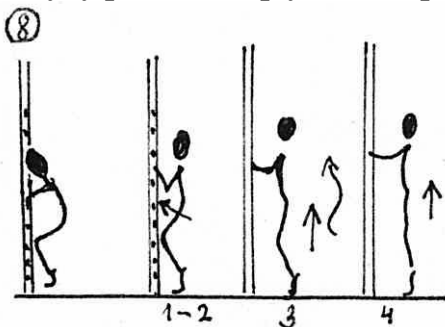

Obr. č. 8

Mírný podřep spojný čelem k žebřinám (kolena se opírají o příčku) – hrudní předklon – dohmat ve výši ramen:

1. – 2. podsadit pánev a postupně prohnout páteř
3. – 4. vzpřímit trup a hlavu (až do vzpřímeného stoje)
5. – 6. podsadit pánev a mírným hrudním předklonem zpět do výchozího postavení

Pohyby provádíme plynule. Příprava pro vlnu trupem, v podřepu jsme na špičkách.

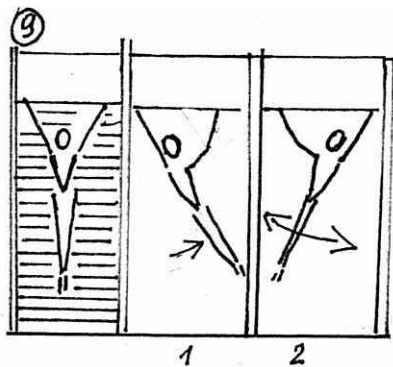

Obr. č. 9

Svis zády k žebřině hmatem podál:

1. - kmih vlevo
 2. - kmih vpravo
- Opakovaně.

Udržet osu ramenní, nohy neoddalovat od žebřin, uvolnit páteř.

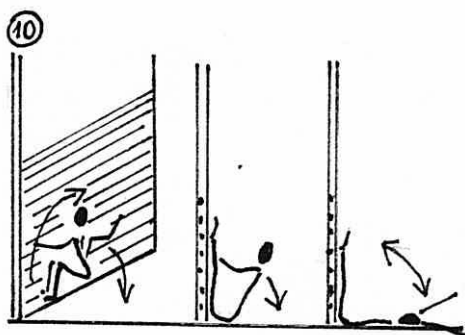

Obr. č. 10

Sed skrčmo pravým bokem těsně k žebřině – pravá ruka uchopí příčku u pravého ramene – švihem nohou vpravo vzhůru a půlobratem leh – přednožit – vzpažit zevnitř:

1. – 2. švihem předpažit – sed – uchopit příčku ve výši kolen – přitáhnout trup ke kolenům
3. – 6. pustit se a zvolna leh – vzpažit zevnitř
Opakovat několikrát.

Protahování zadní strany nohou a bederní oblasti, posilování břišního svalstva.

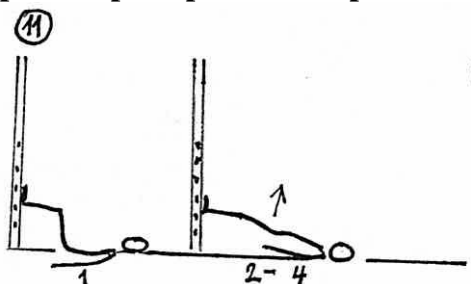

Obr. č. 11

Leh pokrčmo, chodidla opřít o příčku – připažit:

1. - podsadit pánev
2. – 4 zvednout pánev a trup
5. – 6. postupně od ramen pokládat trup a pánev zpět do lehu

Stehna, pánev a trup tvoří přímku, opírat se jen o chodidla a lopatky (ramena). Cvičit pomalu postupně obratel po obratli.

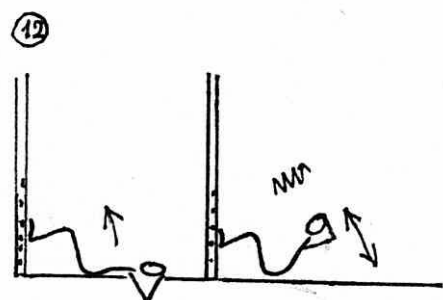

Obr. č. 12

Leh skrčmo, chodidla opřít o příčku – skrčit vzpažmo zevnitř, ruce v týl:

1. - předklon (trupu)
2. – 8. krátké opakované hmity předklonmo (8 – 10 x)
9. – 10. leh – uvolnit

Posilování břišního svalstva, cvičit sérii 3x – 4x za sebou, pokaždé začít podsazením pánve.

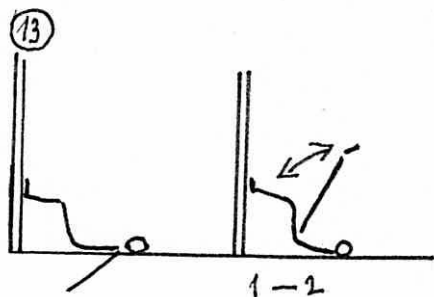

Obr. č. 13

Leh pokrmo, chodidla opřít o příčku – upažit dolů:

1. - švihem přednožit pravou povýš
2. - přinožit pravou – spustit pánev
Totéž levou.

Při svihu do přednožení se mírně nadzvedne spodní část pánve.

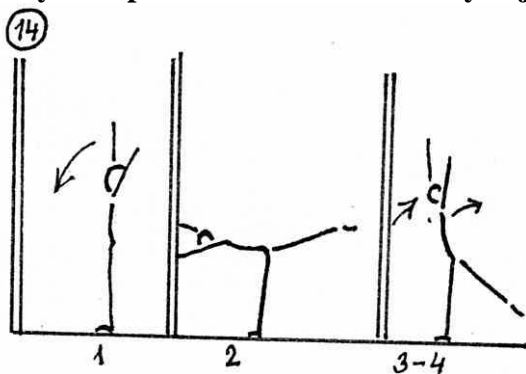

Obr. č. 14

Stoj spatný čelem k žebřině (asi 1m od žebřin!) – vzpažit zevnitř

1. – 2. rychlým předklonem se současným zanožením pravé váhy předklonmo, opřít se rukama o příčku
3. – 4. odrazem paží zvolna vzpřim – přinožit pravou

Do váhy přejdeme „pádem vpřed“, paže i stojná noha stále napjaté. Hlavu nezaklánět, nevytáčet pánev. Při návratu z váhy nejprve vzpřimit trup a naposled přinožit.

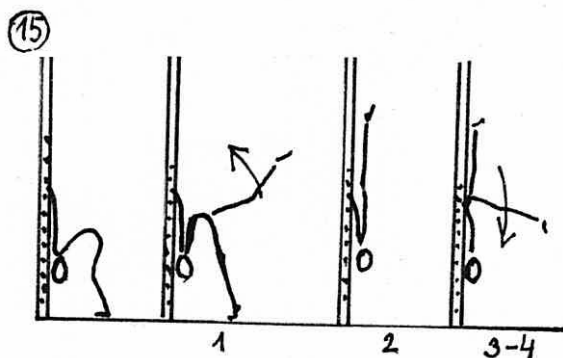

Obr. č. 15

Stoj čelem k žebřině – hluboký ohnutý předklon – zapažit, uchopit příčku (svisu vzadu stojmo vysazeně):

1. - odrazem střídnož svis střemhlav
 2. - výdrž
 3. – 4. přednožením jednož spustit nohy do svisu vzadu a krokem vzad vzpřim
- U začátečníků doporučujeme záchranu ze strany za zápěstí, druhou rukou pomáhat zvednout nohy.

Obměna: svis střemhlav odrazem skrčmo, případně napjatýma nohama.

Pokračování příště.

Text a kresby: Věra Pařízková

Ústřední cvič. sbor seniorek

Literatura: Adéová, V. – Budeusová, N. – Král, A. – Livorová, H. – Žerovnická, J.:

Gymnastika pro ženy. Praha STN 1959

Kos, B. : Abeceda gymnastiky. Praha, Olympia 1972

Ledvinková, V. – Pařízková, V. – Třešňáková, V. : Cvičíme efektivněji, Praha 1990.

Zdravotní tělesná výchova.

Hit moderní doby – a co víc, není to hit pro několik sezón prostě proto, že se to právě „nosi“. Je to účelová gymnastika potřebná a nutná právě v době, kdy naprosto převažuje sedavý způsob zaměstnání a nedostatek zdravého a účelného pohybu.

Jakýkoliv způsob pohybu je v tomto smyslu přínosem, tzv. zdravotní gymnastika je však zaměřená přímo na práci s kloubním a pohybovým svalovým aparátem a soustřeďuje se nejen na nápravu, ale především na prevenci.

Zdravotní cvičení proto zařazujeme jak do normálních cvičebních hodin všech věkových kategorií, ale jsou i programem specifikovaných hodin, zaměřených speciálně na zdravotní tělesnou výchovu.

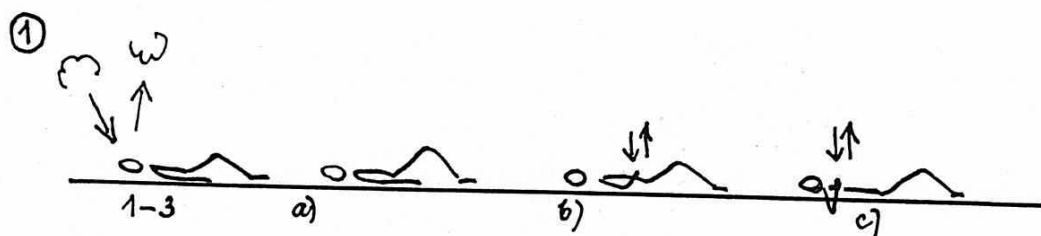
V následující stati se budeme věnovat cvikům, které používáme v obou případech, ve speciálních hodinách však máme příležitost věnovat jim více času a pozornosti.

V dubnovém a několika následujících číslech časopisu se budeme hlouběji věnovat právě cvikům, které jsou v tomto případě důležité.

V každém případě je nutno klást důraz na správné dýchání a držení těla. V lehu (na zádech) dbáme na polohu hlavy – brada směřuje vpřed k ploché prsní kosti a netrčí vzhůru, páteř tiskneme k zemi a snažíme se aktivně vyrovnávat bederní lordosu. Většinou cvičíme pomalu, s důrazem na správné a především uvědomělé provedení jednotlivých cviků a vazeb.

1) leh pokrčmo – připažit, dlaně dolů –hluboké dýchání. Na tři doby vdech a na tři doby výdech.

- a) - položit obě ruce na břicho prohloubit vdechovou i výdechovou frázi
- b) - položit ruce na dolní část hrudníku – nácvik dolního hrudního dýchání
- c) - položit ruce dlaněmi těsně pod klíční kost – nácvik horního hrudního dýchání

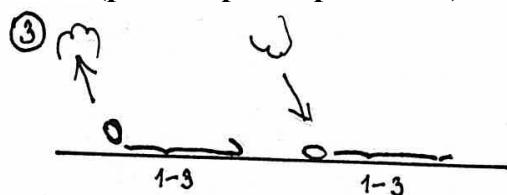
2) – leh pokrčmo

zvolna upažením vzpažit, hřbety jsou stále otočeny k zemi – vdech – upažením připažit – výdech

3) leh – vztyčit chodidla.

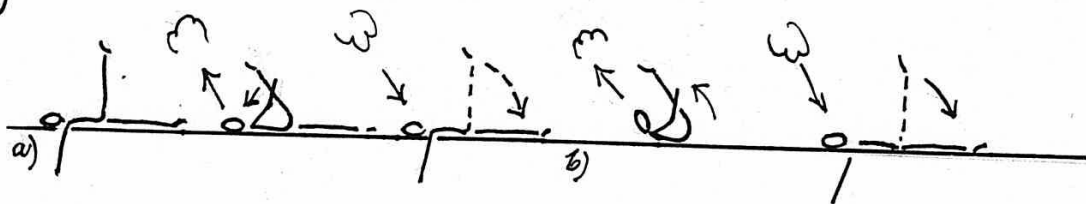
s výdechem předklon hlavy na tři doby a s vdechem na tři doby vzpřim hlavy (položít zpět na podložku!)

4) leh – upažit.

- a) - přednožit pravou, s výdechem ji uchopit pod kolenem a přitahovat k pravému rameni. Hlava leží na podložce a natažená noha se nesmí pokrčit. S vdechem spustit nohu do lehu a upažit. Totéž levou.
- b) - totéž, ale s výdechem uchopit obě nohy pod kolena, přitáhnout je k hrudníku, předklon hlavy (na kolena) – s vdechem zpět do základní polohy

④

5) leh – připažit.

pokrčit levou – uchopit ji levou vně kolena – vdech. S výdechem přetočit nohu vpravo (co nejniž přes nataženou) – otočit hlavu vlevo – vdech a výdech a pomalu vyměnit.

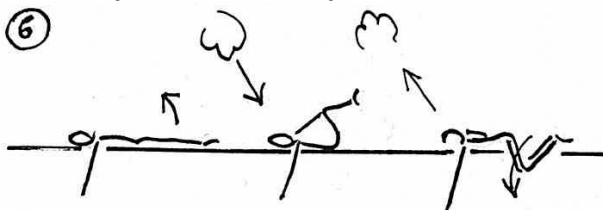
⑤

6) leh – upažit.

skrčit přednožmo – vdech. S výdechem položit obě nohy vpravo – otočit hlavu vlevo – výdrž. Vdech – výdech a s vdechem zpět do základní polohy.

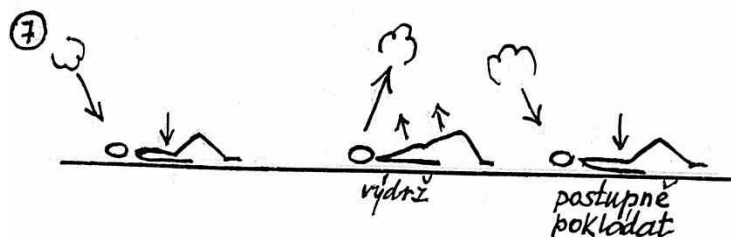
⑥

7) leh pokrčmo – připažit.

vdech, stáhnout břišní svaly, hyžd'ové svaly a dno pánevní a s výdechem pomalu odvíjet pánev od podložky – výdrž s vdechem a pomalu s výdechem zpět do základní polohy.

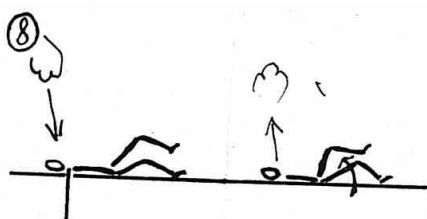
⑦

8) leh pokrčmo roznožný – upažit (nohy v šíři ramen).

vdech, s výdechem přitlačit koleno dovnitř k patě druhé nohy. Koleno této nohy držet stále kolmo ke stropu. Výměna.

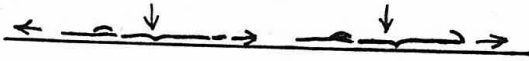
⑧

9) leh – vzpažit.

tahem paží a nohou protáhnout do dálky (jako ráno při vstávání!) – pánev tlačit k podlaze – s propnutými špičkami, po druhé vztyčit chodidla a tah do pat.

9

10) leh na pravém boku – vzpažit pravou (položít hlavu), pokrčít předpažmo levou, opřít před tělem. Tělo je napnuté.

skrčít únožmo – unožit a přinožit levou – 3x – s propnutou špičkou, 3x se vtyčenou špičkou („fajfkou“). Totéž opačně - v lehu na levém boku.

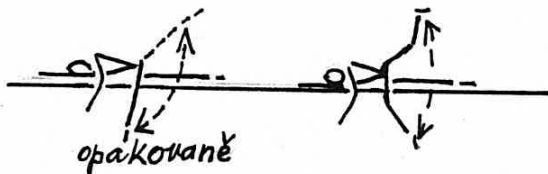
10

11) leh na pravém boku – vzpažit pravou (pod hlavu), pokrčít předpažmo levou, opřít před tělem.

přednožit a zanožit levou – opakovaně. Totéž s pokrčenou nohou. Totéž opačně.

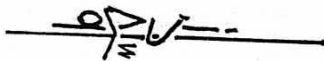
11

12) leh na pravém boku – vzpažit pravou (pod hlavu), pokrčít předpažmo levou, opřít před tělem.

pokrčít přednožmo levou – mírné hmity vzhůru. Totéž, ale přednožit levou. Totéž na levém boku.

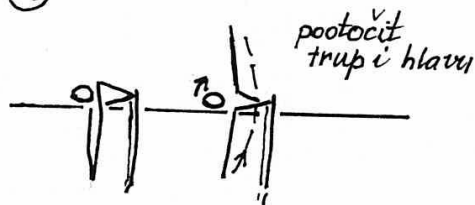
12

13) leh na pravém boku – přednožit a předpažit dovnitř (dlaně na sebe, končetiny kolmo k trupu!) – hlava leží na podložce.

zvolna upažit levou – pootočit trup vlevo - hlava sleduje pohyb paže. Výdrž a vrátit se do základní polohy, dlaně na sebe. Totéž na levém boku.

13

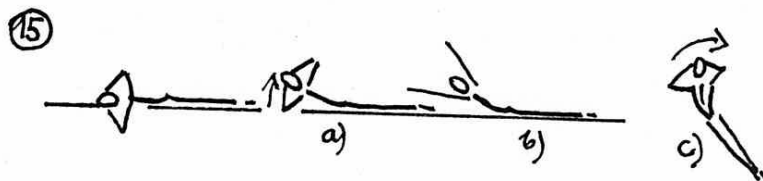

14) leh na břiše – skrčít upažmo, dlaně opřít o podložku v úrovni prsou. zvolna tahem zvedat dlaně nad podložku.

14

- 15) lež na břicho – skrčit upažmo, paže složit pod čelo, hřbet rukou vzhůru
- zvolna záklon a zpět do výchozí polohy (čelo zůstává na spojených rukou, nezaklánět hlavu!) – opakovaně
 - záklon – vzpažit zevnitř – skrčit upažmo, předloktí dovnitř a spustit do výchozí polohy. Opakovaně.
 - záklon – úklon – zpět a spustit trup na podložku. Střídat strany, opakovaně.

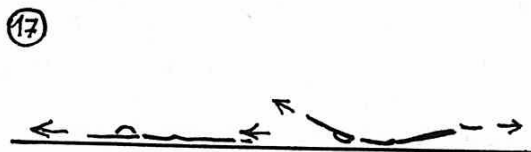
- 16) lež na břicho – skrčit upažmo, předloktí dovnitř, složit ruce na sebe – čelo na spojené hřbety rukou.

skrčit únožmo levou, přitáhnout patu k hyždi - sunout skrčenou nohu po podložce co nejvýš – úklon vlevo (loktem ke kolenu – čelo stále na hřbetech spojených rukou) a zpět, tzn. vzpřim – napnout skrčenou nohu. Cvičit na obě strany.

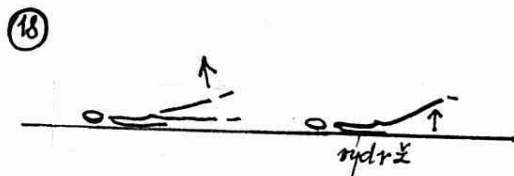
- 17) lež na břicho – vzpažit – čelo leží na podložce.

- protahování páteře. Střídatě protahovat do dálky pravou paži a levou nohu a opačně. Nezvedat paže ani nohy od podložky
- totéž, ale paže i nohy mírně nad podložkou

- 18) lež na břicho – připažit, dlaně opřít o podložku.

- střídatě zanožovat pravou a levou (silou!!) - výdrž
- silou zvednout současně obě nohy – výdrž a pomalu spustit dolů

Cvičení v nízké poloze má několik výhod. Především nezatěžuje dolní končetiny (výhodné především u starších cvičenců), ale nejdůležitější je fixace trupu, která účelně zabraňuje nežádoucím pohybům (souhybům) a umožňuje soustředění na určitou svalovou nebo kloubní skupinu.

Cvičíme tahem (ne švihem), tempo je pomalé a správné provedení cviků moderujeme hlasem.

Nezapomínáme na vysvětlení – nejen *jak*, ale především *proč* určitý cvik provádíme, jaký má význam. Vždy klademe důraz na uvědomělý a procítěný pohyb.

Pokračování příště!

Eva Svobodová
Sokol Kolín

Kresby:
Věra Pařízková

Sokol Král. Vinohrady

Wise Ideas

Americká obec sokolská pravidelně pro své členy vydává „Direktor’s Newsletter“, kde prezentuje novinky a důležité připravované akce, obecně vzdělávací témata a metodiku. Jednu stránku vždy naplňují manželé Wiseovi – Howie a Jane. Často přinášejí nové nápady sloužící ke zpestření cvičebních hodin. Takovým zpestřením může být i pro nás

volejbal s nafukovacím balonkem.

Pro hru potřebujete napnutou volejbalovou síť, jeden, případně dva balonky a každý hráč tzv. „nudlí“ (pružnou pěnovou tyč používanou při plavání a aquagymnastice).

Základní postavení hráčů je stejné jako při volejbalu.

- 1) Hra začíná odbytím balonku „nudlí“ prvním hráčem z podávacího území.
- 2) Jakmile je balonek ve hře, hráči ho odbíjejí tak dlouho, než se dostane přes síť.
- 3) Hráči mohou odbít balonek přes síť nebo jinému hráči na své straně.
- 4) Hra pokračuje, dokud některé družstvo neudělá chybu.
- 5) Jestliže se balonek dotkne země, jde pod síť nebo se síť dotkne, získává bod druhé družstvo.
- 6) Servírující team se musí střídát po každém míči. Hráči mohou servírovat pouze jednou, ať už družstvo získá bod nebo ne.
- 7) Každý míč, i když se dostane za postranní čáru, je ve hře tak dlouho, dokud se nedotkne země, zadní čára hracího území však platí.

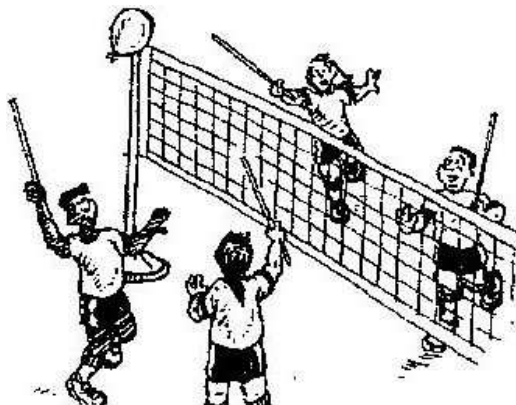
Variace této hry:

Každý hráč smí balonek odbít pouze jednou, tzn. musí přihrát a teprve pak může odbít znovu.

Je možno hrát se dvěma balonky různé barvy najednou, družstva servírují současně.

Nikdy jsem tento zvláštní volejbal neviděla hrát, ale dovedu si představit, že vyžaduje dobrý postřeh a značnou obratnost – při hře je zřejmě velká legrace.

Přeložila a upravila
Jarina Žitná

Radostně do jarní přírody!

Právě skončila svou vládu paní Zima – venku svítí slunce, probouzí se zeleň a my vylézáme ze svých zimních úkrytů a míříme ven!

Na vycházkách i delších výletech se zaměříme na poznávání přírody a přírodnin, nácvik orientace v terénu, odhad vzdáleností a dalších znalostí a dovedností, které můžeme využít nejen na srazech v přírodě, zálesáckém závodě zdatnosti, při stanování a pohybu v terénu, ale vůbec v životě. V jiném případě se můžeme také jen toulat ve známém nebo neznámém terénu a užívat si romantiky a dobré pohody.

Vždy bychom měli začínat společným nástupem a pozdravem, kontrolou nutné výzbroje a výstroje a seznámením s programem. Na konci vycházky zhodnotíme velmi stručně její průběh, výsledky zařazených her, zařadíme potřebné informace k další činnosti – a – pokud jen trochu možno – společně si před rozchodem ještě zazpíváme.

Vycházka – trvání asi 3 hodiny.

Motiv : Znáš přírodu? Orientace v terénu. Zakládání a zahlazování užitkového ohniště.

Cesta k cíli – úkolem družstva, případně jednotlivců nebo dvojic, je pozorovat za pochodu okolí. Cvičitel v neočekávaném okamžiku položí otázku – zkouší pozornost účastníků a nutí je všimnout si okolí cesty. (Příklady: Kolik bylo hodin na věži kostela? Kolik krav se páslo na louce? Kolik přiček měl žebřík na posedu? a pod.) Za správnou odpověď jeden bod.

Činnost na místě – určení světových stran podle hodinek, podle busoly, orientace mapy, Odhad vzdálenosti k určeným bodům (různá vzdálenost!) Vhodná pohybová hra – honičky, schovávaná, plnění jednoduchých úkolů na čas a pod.

Budování a zahlazování ohniště, rozdělání malého ohně, opečení buřtů, uvaření čaje. Zdůraznit bezpečnostní pravidla při zakládání ohňů a manipulaci s nimi.

Cesta zpět - určování názvů květin, keřů a stromů – hodnocení správných odpovědí. Odhad světových stran bez pomůcek, kontrola podle busoly. Překonávání překážek, které se vyskytnou na cestě – na čas. Nácvik písně s tématem voda, les, tráva, koně atd. Závěrečný pozdrav.

Jiří Němec

komise pobytu v přírodě

Tip na výlet – časově náročnější.

Zkusme pro jednu zapomenout na turistické značky a ušlé kilometry. Vydejme se jednu sobotu nedaleko za město. Do míst, která možná nejsou atraktivní, ale kde se budeme cítit dobře a nebudeme nikým vyrušováni. Jediným cílem takového výletu může být vaření na otevřeném ohni. Za pomoci kotlíku si můžeme připravit polévku i jiné složitější pokrmy. Dá se však vařit také bez nádobí. Rybu, ražničí, brambory vlobalu nebo plátky masa nad žhavými uhlíky s dopomocí opékačky. Vyšší dívčí je vařit v Setonově hrnci nebo slepici zabalenou v jílu.

Do přírody jezdíme se Sokolem Třebíč vařit každý rok. Letos jsme si vyzkoušeli s rodiči a dětmi upéct placky na obyčejném plochem kameni. Ty jsme si na místo vaření dopravili raději z domu, aby celá akce nezačala a také nekončila hledáním placáků. Mouka se zadělala pomocí vody, někdo přidal i špetku soli. Nic víc! S vodou je nutno zacházet opatrně, aby těsto nebylo příliš řídké. Placičky byly co by se na dlaň vešly o přiměřené tloušťce. S výsledkem byli spokojeni i ti, kteří na začátku kroutili nevěřicně hlavou a chtěli do těsta mísit vejce a rozličná koření. Dobrou chuť a příjemné chvíle při vaření – v tomto případě vlastně pečení!

Jan Lukášek
Sokol Třebíč

ČARODĚJNÉ CVIČENÍ

- Netradiční cvičební hodina
- Pro věkovou skupinu 3 –10 let/ R+D, Předškoláci, Mladší žactvo
- Zařazujeme na konci dubna – 30.4. pálení čarodějnic

Mezi běžné cvičební hodiny občas zařazujeme ty netradiční. Dětem se velmi líbí, využíváme při nich netradiční náčiní, soutěže, kostýmy, pomůcky. Pro cvičitele to samozřejmě znamená složitější přípravu, musí projevít zapálení pro věc a třeba si musí i zajistit pomoc rodičů. Ale za sebe mohu říci, že veškeré tyto „investice“ se určitě vyplatí. Na naše čarodějné cvičení děti i rodiče dlouho vzpomínaly....

Příprava – co si cvičitelé musí předem připravit

- 1) Kostým čarodějnic/čarodějů pro cvičitele
- 2) Košťata (nejlépe proutěná, ale i domácí smeták poslouží)
- 3) Drobné odměny za soutěže (bonbony, lízátko, čokoládky, hopíky,....)
- 4) Netradiční cvičební pomůcky – strachový kouzelný pytel, koš na vhadzování míčků, namotávacího pavouka, branky, míčky a další.
- 5) Pomůcky na tvorbu lektvarů – voda, ocet, jar, potravinářské barvivo, kouzelné míchátko, nádoby na lektvary, plech.
- 6) Pracovní list s obrázky čarodějnic a zaklínadla nebo čarodějné říkanky.
- 7) CD s písničkami – Saxana, Strašidylko Emílek, Jede jede mašinka...

Harmonogram hodiny

- 1) Nástup a přivítání
- 2) Zahřívací část
- 3) Hlavní část – čarodějná stanoviště s úkoly
- 4) Zábavná část – vaření kouzelných lektvarů + ochutnávka ☺
- 5) Závěrečná část – malování obrázků, říkání říkadla s dětmi
- 6) Rozloučení po čarodějnicku

- 1) Nástup a přivítání

Cvičitelé převlečení za čarodějnice „přiletí“ do sokolovny mezi děti. Chvilku létají na košťatech mezi dětmi a pak zavelí nástup v řad. Poté společně pronesou **zaklínadlo:**

*Ábr fábr domine,
at' zlé kouzlo pomine.
Rybí oči, muří nožka,
zavřete teď všichni očka,
hromy, blesky, zaklínání,
at' se daří čarování.*

Po vyřčení zaklínadla vyhodí cvičitelé nečekaně mezi děti několik bonbonů, které „vykouzlili“. Děti jsou z toho nadšené. Potom čarodějnice vyzdobí dětem obličej. Stačí k tomu např. tužka na oči, tmavé stíny, rtěnky, případně barvy na obličej. Stačí nakreslit čarodějné znaménko – bradavici, pavouka, křížek, srdíčko,...

2) Zahřívací část

- a) Pustíme písničku Saxana a může začít **čarodějná diskotéka**. Čarodějnice tančí s dětmi, vozí děti na koštěti, dělají společně mašinku, tančí v kruhu a další dle fantazie cvičitelů.
- b) Další zahřívací aktivitou bude **čarohonička** – čarodějnice honí děti i rodiče, koho chytne, ten si jde sednout na lavičku. Kdo zůstane poslední na place, dostane malou odměnu (hopík). Honičky obměňujeme – běhací, skákací, plazící, po čtyřech, ve dvojici, na zádech rodiče,...

3) Hlavní část – čarodějné stanoviště s úkoly

- a) **Kouzelný pytel** – strachový pytel zavážeme na konci provázkem. Čarodějnice pronese krátké zaklínadlo a „vykouzlí“ sladkost v pytli pro dítě. Vhazujeme nenápadně, aby si toho dítě nevšimlo. Poté musí dítě vlézt do pytle a hledat, dokud odměnu nenajde. Děti tu překonávají strach, lezou do tmy, hledají pohmatem, učí se překonávat samy sebe a svůj strach.
- b) **Namotávání pavouka** – vyrobíme si několik pomůcek. Na silnější klacek v délce asi 20 cm přivážeme provázek dlouhý asi 3 – 4 m. Na konci provázku přivážeme pavouka (buď hračku, plyšového, gumového nebo vyrobíme z papíru a chlupatých drátků). Úkolem dětí je rozmotaného pavouka namotat zpět až ke klacíku. Zde si děti procvičují jemnou motoriku, trpělivost.
- c) **Čarodějnický florbal** – děti mají za úkol trefit míč do florbalové branky pomocí koštěte. Vymežíme vzdálenost od branky, dítě má 3 pokusy. Za splnění úkolu mohou děti dostat opět nějakou drobnou odměnu.
- d) **Hod do koše Čárymura** – větší kbelík nebo nějaký koš (my měli koš na hračky z Ikea) vyzdobíme jako hlavu kocoura Čárymura. Úkolem dětí je nakrmit kocoura tím, že mu nahází koblihy (míčky) do pusy.
- e) **Ochutnávka z čarodějné kuchyně** – cvičitel má předem nachystány různé druhy potravin – kousky ovoce, zeleniny, čokolády, rohlík atd. Dítěti se zaváží oči a poslepu hádá, co mu čarodějnice dala ochutnat. Je to zábavná činnost, kterou mají děti rády, rozvíjí si smysly.

4) Zábavná část

Vaření kouzelných lektvarů + ochutnávka

Připravíme asi 2 – 3 díly švédské bedny. To bude pomyslný čarodějny stůl. Děti svoláme ke stolu a prozradíme, že budou svědky tvoření kouzelných lektvarů. Vše provádíme raději na hlubokém pečícím plechu nebo tácu se zvýšeným okrajem. Lektvary totiž opravdu přetékají. Každá čarodějnice má svou nádobu na lektvar – sklenice od okurek, džbán, ...nejlépe z čirého skla. Do nádoby nalije vodu. Pak přidá potravinářskou barvu, dále trochu octu, trochu jaru a nakonec nasype trochu jedlé sody. Tím vznikne chemická reakce a lektvar začne bublat, pění a stoupat. Je dobré si to předem zkusit doma, abyste věděli, kolik kterého přípravku dát, aby se vám to před dětmi podařilo. Samozřejmě u toho čarodějnice zařikává říkadla a kouzla, s dětmi komunikuje, ptá se, co tam má ještě přidat....děti zapojují svou fantazii, takže my měli v lektvarech kuří nožky, žabí sliny, pavoučí nožky, špetku lásky, kapku lenosti a mnoho dalších.

Poté řekneme dětem, že lektvar **Na nezlobení** jim dáme ochutnat. Že po něm už ode dneška nebudou zlobit. To se líbí především maminkám...Předem si nachystáme plastové kelímky a šťávu, limonádu nebo čaj. Každému dítěti nalijeme. My jsme měli navíc napečenou buchtu s čokoládovou polevou, takže každé dítě ještě dostalo kousek **Kouzelné buchy radosti**.

5) Závěrečná část – malování obrázků, říkání zaklínadla

Připravíme dvě lavičky, které budou sloužit jako stolečky na malování. Cvičitel rozdá dětem okopírované listy (viz níže) a pastelky. Děti si vybarví obrázek čarodějnice a dohromady opakují čarodějné říkadlo, aby se ho naučily z paměti.

6) Rozloučení, nástup

Čarodějnice zavelí k nástupu, zhodnotí celou hodinu, pochválí šikovné a odvážné děti, rozloučí se s nimi a odletí na koštěti ☺

Přeji Vám úspěšné, radostné a nezapomenutelné čarodějné cvičení! Doufám, že můj článek Vám bude dobrou inspirací...

Fotogalerii za toho našeho si můžete prohlédnout na www.maliri.rajce.idnes.cz/carodejne_cviceni/

Helena Knoblochová
T.J.Sokol Český Dub

Příloha – list k okopírování pro děti

Je před sletem!

Naučte děti sokolskou písničku! (Pokud neznáte, noty na vyžádání, nebo nahrávka CD)

**Letí sokol, letí pták,
letí vzhůru, do oblak -
letí nad matičku Prahu,
přes Moravu dolů k Váhu,
letí sokol, letí pták,
letí vzhůru do oblak.**

**Sokolíku, dej se v let,
oblet' široširý svět,
zalet' do všech světadílů,
všude ukaž svoji sílu.
Sokolíku, dej se v let
oblet' široširý svět.**

**Žádná síla nezdolá
věrné srdce sokola,
dokud bude v těle bít,
dotud bude národ žít.
Žádná síla nezdolá
věrné srdce sokola.**

Čarodějnické cvičení

Zaklínadlo

*Ábr fábr domine,
ať zlé kouzlo pomine.
Rybí oči, muří nožka,
zavřete teď všichni očka,
hromy, blesky, zaklínání,
ať se daří čarování.*

Lektvar na nezlobení

1 litr mrkvové šťávy
1 kocouří chlup
3 žabí nožky
půl netopýra
špetka čarokvítí
trochu psího lejna
2 svatojánské mušky

Vše zamíchat a vařit 3 dny!
Dobrou chuť!!! 😊

Pro účastníky Zálesáckého závodu zdatnosti

V rámci celostátního kola ZZZ v Proseči pod Ještědem se uskuteční také doprovodný program, při kterém budou plněny testovací normy, hodnocené podle dobře vypracovaných tabulek.

Výsledky této soutěže zašleme na náčelnictvo ČOS, kde budou zařazeny do výsledkové listiny Svazu světového sokolstva – a tady srovnány s výsledky stejných testů v různých zemích tohoto Svazu. Testy mají dokonale připravené bodové ohodnocení (na základě mnoha měření), takže výsledky jsou srovnatelné, aniž by se zúčastnění cvičenci setkali.

Tato soutěž má pět disciplin, je hodnocena jako pětiboj! Skládá se z těchto disciplin!

1) *sestava s tyčí* - pohyblivost páteře a celková obratnost.

ZP – stoj mírně rozkročný- tyč v šíři ramen vodorovně za tělem

- tyč překročíme jednou i druhou nohou (tyč před tělem dole rovně)
- plynule přejít do sedu a lehu – kolébka – zároveň přešvih jednou i druhou nohou (tyč vzadu v podkolení rovně)
- sedem zpět a vztyk do ZP

Celý cyklus cvičíme 5x – měříme stopkami s přesností na vteřinu.

Cyklus končí vždy vzpřímeným postojem, napnuté nohy. Cvičenec nesmí pustit tyč.

2) *leh – sed* – úroveň dynamické síly břišních a bedrokyčelních svalů.

ZP – leh mírně roznožný pokrčmo, chodidla celou plochou na zemi – ruce v týl, lokty přitíštěné na zemi

- sed s pootočením trupu, loket levé se dotkne pravého kolena – znovu leh
- Totéž opačně.

Cvičíme 2 minuty a počítáme celý ukončený cyklus. Při každém lehu se lopatky musí dotknout země. Cvičí se bez dopomoci – nikdo nedrží nohy.

3) *člunkový běh* – běžecká rychlost, schopnost rychlých změn při pohybu, obratnost a kondice

ZP – startujeme u první mety, kterou máme po levé ruce

- běžíme k druhé metě a obíháme ji tak, že ji máme po pravé ruce a běžíme zpět k první metě, kterou obíháme zleva („osmička“!)
- běžíme k druhé metě, dotyk rukou
- vracíme se k první metě, dotyk rukou

Nutno dodržet předpis. Měříme na desetinu vteřiny.

4) *skok daleký z místa* – výbušná (explosivní) síla dolních končetin a obratnost.

ZP – ze stoje mírně rozkročného odrazem snožmo skok do dálky

- odraz oběma nohama současně od čáry, bez předskoku předem.

Doprovodný pohyb těla a především paží povolen.

Měříme k první stopě od odrazové čáry. Tři pokusy, počítá se nejdlejší!

5) *klik a vzpor* – dynamická síla paží a pletence ramenního.

ZP – muži od deseti let – vzpor ležmo

ženy a muži do 9.let – vzpor klečmo pokrčmo, bérce směřují vzhůru.

- klik, hrudník se lehce dotkne země
- opakovat vzpor – klik

Cvičí se až do únavy. Započítávají se ukončené vzpory.

Trup i nohy tvoří přímku. Nesprávné provedení nezapočítáváme (na př. vysazení, prohnutí, nedostatečně provedený klik!)

Potřeby: stopky, pásmo, tyč, žíněnky, pevné mety.

Všechny údaje o provedení jednotlivých disciplin i tabulky jejich hodnocení pro jednotlivé věkové skupiny najdete na www.world-sokol.eu (česky) – klikněte si na činnost!

Trenujte!!!

Učební text pro Zálesácký závod zdatnosti.

Součástí tohoto závodu je také test z bohaté sokolské historie.

Okruhy znalostí jsou obsaženy jednak v metodickém dopise „Zálesácký závod zdatnosti ČOS“ vydaném v únoru 2006, jednak jsou zveřejňovány i v propozicích každoročních závodů. Údaje v následujícím textu mají pomoci závodníkům dobře se orientovat v této tematické oblasti.

Sokolská historie v kostce.

- 1) Sokol vznikl r. 1862 jako jeden z významných spolků obrozující se společnosti v Rakousko – Uherské monarchii. Původně se jmenoval Tělocvičná jednota Pražská, název Sokol se objevuje až (již) za tři měsíce poté.
- 2) Sokol je tělocvičné a společenské uskupení (dnes občanské sdružení), založené na principech antické kalokagathie = harmonie v rozvoji těla, mysli i ducha.
- 3) Zakladatelé: *Dr. Miroslav Tyrš* (doktorát z estetiky a dějin umění, později dosáhl docentury a profesury na pražské univerzitě; poslanec Českého sněmu ve Vídni, později poslanec Zemského a Říšského sněmu). *Jindřich Fügner*: z bohaté obchodnické rodiny, později pracoval v pojišťovnictví. Nezištně financoval Sokol.
- 4) Starostou byl zvolen Jindřich Fügner, místostarostou Miroslav Tyrš, ale za několik měsíců se stal náčelníkem, kterým byl 22 let.
- 5) *Další osobnosti - zakladatelé*: novinář Josef Barák; bratři E. a J. Grégrové; E. Tonner; kníže Turn-Taxis; Jan Evangelista Purkyně, K. J. Erben a další.
- 6) *Příznivci a podporovatelé z řad umělců - malířů, sochařů, architektů, skladatelů*: J. Mánes, F. Ženíšek, M. Aleš, později A. Mucha, K. Svoboda. Sochaři Sucharda, Myslbek, Štursa; spisovatelé J. V. Sládek, Neruda, Krásnohorská, Vrchlický, Čech, později F. Kožík, J. Seifert. Skladatelé Kmoč, J. Suk, Martinů a další.
- 7) Pozdrav „NAZDAR“ vznikl na podnět Josefa Baráka, jako odezva na sbírku pro vyhořelé Národní divadlo (Na zdar divadla...).
- 8) *První prapor namaloval Josef Mánes*. Na bílé straně je namalován – později ručně vyšívat – nápis SOKOL, na červené straně je bílý sokol v letu a nad ním heslo „TUŽME SE“.
- 9) *Oslovení*: „bratře“ („sestro“ později až se vznikem ženských složek) a *TYKÁNÍ*. Toto navrhl J. Fügner proto, aby byla společenská ROVNOST mezi členy. Od té doby si ženy vzájemně tykají, muži rovněž. Ženy a muži si tykají jen po dohodě.
- 10) *První sokolovna* postavena díky financování J. Fügnera na pozemku v Žitné ulici v Praze, postavena za půl roku, tehdy nejmodernější v Evropě. Slouží Sokolu Pražskému dodnes.
- 11) M. Tyrš zemřel tragicky v Rakousku, v Tyrolských Alpách, v městečku Oetz, kde byl na ozdravném pobytu. Jeho tělo bylo nalezeno u říčky Asche; snad v nepozornosti uklouzl a zřítíl se na balvan. Bylo mu 52 let.
- 12) Jindřich Fügner zemřel tři roky po založení Sokola ve věku 43 let. Údajně na komplikace po menším zranění – vřed na zádech, otrava krve.. Pohřeb s počty za účasti tisíců sokolů v průvodu Prahou.
- 13) *Dceru J. Fügnera, Renátu, si vzal za manželku M. Tyrš*. Byla o 20 let mladší, pro Sokol mnohé vykonala (spolupracovnice svého muže, spoluzakladatelka Sokolského muzea. Organizovala sbírky pro sokolské rodiny ve válce...). Přítelkyně Alice Masarykové.
- 14) *Sokolský kroj* navrhl opět malíř Josef Mánes. Dnes nazývaný historický – používá se při slavnostech a jiných význačných událostech. Současný kroj je již v moderním pojetí. Červená košile podle vzoru italského revolucionáře Garibaldiho.
- 15) *Šibřinky – sokolská taneční zábava*. Název vymyslel J. Fügner. (šibřiti = cvrlikati, povídati si, bavit se).
- 16) *Matkou praporu byla ustanovena spisovatelka Karolina Světlá*. „Svěcení“ praporu – tehdy velká slavnost. Pořizuje-li si dnes jednota historický prapor, mělo by se přijetí provést také slavnostně.

- 17) První, stěžejní dílo M. Tyrše je „*Náš úkol, směr a cíl*“ - je nadčasové. Později napsal „*Základové tělocviku*“ a řadu dalších prací nejen se sokolskou tematikou.
- 18) Za sedm let po vzniku Tělocvičné jednoty Pražské, kde cvičili jen muži, byl založen „*Tělocvičný spolek paní a dívek pražských*“, později „*dámský*“ odbor Sokola.. Vedoucí cvičitelkou byla Tyršova spolupracovnice a rodinná známá *Klemeňa Hanušová*. Starostkou se stala spisovatelka *Sofie Podlipská*.
- 19) První náčelnicí v Sokole byla zvolena až v r.1919 *Milada Malá*.
- 20) *Česká obec sokolská* byla úřady povolena až v r.1889 (schváleny Stanovy). Do té doby fungovaly župy a jednoty. V roce 1892 povolena i Moravskoslezská obec sokolská a obě obce se sdružily v roce 1896 do Svazu československého sokolstva. V roce 1904 splynuly do jediné a společné České obce sokolské. Po vzniku Československa v r.1918 se název změnil na *Československá obec sokolská*. Po rozdělení republiky v roce 1993 je opět název *Česká obec sokolská*, zkráceně ČOS. *Sokolskou „hymnou“ jsou úvodní fanfáry pochodu J.Suka „V nový život“.*
- 21) *Časopis SOKOL* vznikl v roce 1871 díky M. Tyršovi, který jej sám vytvářel. Od r.1990 je opět vydáván, v současnosti je dočasně pozastaven..
- 22) *První slet* byl v Praze na Střeleckém ostrově v r.1882; II.slet v r.1891 v Královské oboře; III. v r.1895 na Letenské pláni, právě jako IV. v r. 1901, V. v r. 1907, VI. v r. 1912 a VII. v r. 1920. Osmý v roce 1926 byl již na Strahově, IX. v r.1932, X. v r.1938 a poslední XI. v r.1948 rovněž na Strahově. *PO roce 1989 byl XII. slet v roce 1994 na Strahově, ale na menší části stadionu. V roce 2000 byl slet XIII. a v roce 2006 slet XIV.* Nejvíce cvičenců bylo v r.1938 na X. sletu.
- 23) Stánkem všech sokolů, kde sídlí ústředí, je *Tyršův dům na Újezdě na Malé Straně v Praze*. Pozemek koupili sokolové od města Prahy a v r.1925 zde stojící zchátralý Michnův palác dali přestavět, přistavili i nádhernou tělocvičnu (architekt Krásný) a téhož roku byl za přítomnosti T.G.M. slavnostně otevřen.
- 24) *Sokol v zahraničí:* v Evropě i na americkém a australském kontinentě. Země: *Argentina, Austrálie, Belgie, Brazílie, Bulharsko, Dánsko, Francie, Holandsko, Indie, Itálie, Jižní Amerika, Kanada, Maďarsko, Malajsie, Maroko, Německo, Polsko, Rakousko, Rhodesie, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Ukrajina, USA, Velká Británie* (v některých z těchto zemí je to však záležitost několika málo lidí, většinou emigrantů. Země s výraznými organizacemi kurzivou!!)
- 25) *Sokol v dějinách národa* hrál významnou roli: *sokolové tvořili základ legií v I.světové válce, pomáhali udržovat pořádek při vzniku republiky v r.1918, sokolstvo v čele se starostou JUDr. Scheinerem financovalo v zahraničí snahy T.G.M. o republiku. Tisíce sokolů pracovalo v odboji za nacistické okupace v letech 1939 – 1941 a během dalších let bylo umučeno nebo popraveno 3,5 tisíce sokolů; přes 8 tisíc jich bylo v koncentračních táborech.*
- 26) *Sokol byl poprvé zakázán c.k. mocnářstvím v r.1915. Podruhé nacisty v r.1941. Potřetí po II.světové válce, kdy v roce 1948 byly stovky členů vyškrtнуты díky tzv. komunistickým akčním výborům - a tím začal zánik Sokola. Sokol definitivně končí v r.1953, kdy „přešel“ díky komunistickému režimu do Základní a rekreační tělesné výchovy (ZRTV) jako jeden z článků sjednocené tělovýchovy. Od roku 1956 veškerou tělovýchovu a sport řídil Čs. svaz tělesné výchovy (ČSTV). Jen na venkově a v malých městech se smělo užívat názvu SOKOL v Dobrovolné sokolské organizaci (DSO).*
- 27) V letech 1968-1969 byly snahy o obnovení samostatné ČOS s právní subjektivitou, ale v rámci ČSTV. Zůstalo u snah... Musel přijít až rok 1989 a s ním obroda v roce 1990.
- 28) *Hrob - památník M.Tyrše a J.Fúgnera* - je na Olšanských hřbitovech v Praze. Zde rovněž uložena Renáta Tyršová.
- 29) *Společný hrob* (symbolický i faktický) mnoha významných sokolů je vpravo za vchodem do areálu KREMATORIA Praha - Strašnice.
- 30) *Prezidenti T.G.Masaryk i Edvard Beneš byli členy Sokola, a sokolstva si oba velmi cenili. Ocenění vyslovil i Václav Havel, rovněž Václav Klaus.*

31) *Sokolské zásady*: statečnost, bratrství, činnost, vytrvalost, střídmost, mravnost, kázeň a láska k vlasti a k volnosti byly pěstovány a uplatňovány právě v legiích a v zahraničním odboji.

32) *Osobnosti Sokola*: starostové JUDr. Černý, JUDr. Podlipný, JUDr. Scheiner, PhDr. Zenkl, Hřebík. Náčelník J. Vaníček, náčelnice M. Provazníková, vzdělavatelé Hiller a Krejčí.

33) *Symboly ČOS* jsou: ZNAK – logo (stylizované slovo SOKOL bílé barvy v červeném kruhu); odznak „Na stráž“; prapor ČOS (i prapory historické); pták sokol; současný i historický sokolský kroj.

34) V ČOS jsou desítky divadelních, pěveckých, tanečních a folklorních souborů a loutkových divadel.

35) Česká obec sokolská měla v minulosti a má i dnes řadu mistrů Evropy i světa a olympijských vítězů (Šupčík, Gajdoš, Vácha, Hudec, Děkanová, gymnastky v r.1948. Dnes jako jedni z mnoha Štefan Zvada ze Sokola na Mělníce, akrobatický rokenrol Sokola Kampa, vzpírání, zápas, cyklistika, veslování...).

36) *Česká obec sokolská* dnes, a její struktura: odbor všestrannosti (náčelnictvo žen, náčelnictvo mužů), odbor sportu (více než 80 sportovních odvětví) a vzdělavatelský odbor. Obdoba je na župách a v jednotách.

37) *Třístupňová organizace v ČOS*: tělocvičné jednoty Sokol - sokolské župy - ústředí ČOS. Sjezd je nejvyšším orgánem ČOS. Na župě a v jednotách - valná hromada. Dále: výbor ČOS (výbor i na župách a T.J); předsednictvo výboru ČOS (i na župách); kontrolní komise a smírčí komise (v ČOS i na župách a T.J.). *Základním dokumentem jsou STANOVY ČOS.*

.....
ČOS obdržela v roce 2004 od Mezinárodního výboru pro fair play při UNESCO Mezinárodní cenu Pierra de Coubertina za dlouholetou činnost v oblasti rozvoje a zpřístupňování sportu aktivní veřejnosti.

ČOS má svou *Ústřední školu* v areálu Tyršova domu v Praze. Je zde i Sokolská prodejna.

Hlavní myšlenkou činnosti Sokola bylo a je pěstování tělesných cvičení a sportu a výchova k národnímu uvědomění. Nedílnou složku tvoří činnost kulturní a společenská. To vše pro všechny věkové skupiny svých členů. Tím se TRVALE odlišuje od ostatních tělovýchovných spolků a sportovních uskupení.

Sokol v číslech: počet jednot cca 1140; počet žup: 45; počet členů: téměř 190 000, počet druhů sportu: 80

Adresa: Česká obec sokolská, Tyršův dům, Újezd 450/40, 118 01 Praha 1 – Malá Strana. Telefon: 257 007 111. E-mail: info@sokol.eu; www.sokol.eu; www.junior.sokol.eu.

.....
Zpracovala Jaroslava Tůmová,
vzdělavatelka T.J. Sokol Říčany a Radošovice v roce 2008

Jan Přidal
„Vyznání“

*Ó ty krásko, země česká, země má,
ať se každý vůkol sebe zadívá.
Nechť tu kolem vlahý vítr vane
a ta země stánkem míru nechť se stane.*

*Nechť jen láska, štěstí v lidu roste,
to je moje přání vroucí, prosté.
Jako oko v hlavě vlast svou noste,
všichni lidé i vy zpěvní nebes hosté.*

„Nejenom pohybem živ je Sokol!“

O duši národa – 21.

Období druhé poloviny devatenáctého století ovlivňovalo – především svým myšlenkovým přínosem – další vývoj v našich zemích a to i přes zjevnou nechuť politických snah Rakousko – Uherska a později i Německa.

Snaha o rozvoj vědy, vyučovací soustavy, literární a vědecké společnosti, muzea, divadla, odborné časopisy, výstavy, spolky všeho druhu, velká knihkupectví i denní tisk - to vše byly nezbytné předpoklady pro dostižení a předstižení Rakouska i Německa.

Heslo vydané Palackým a Riegrem znělo: „V práci a vědění je naše spasení!“ Byla zřízena Česká akademie věd (J. Hlávka), Národní divadlo začalo směle konkurovat evropským divadelním scénám, vydávaly se literární i vědecké časopisy, počet fungujících knihoven na venkově byl větší než jinde ve světě, zatím co počet analfabetů byl podstatně menší. Česká hudba, Sokol, sport – to vše už mohlo důstojně soutěžit se světem.

Česká společnost si zároveň uvědomuje určité nebezpečí rychlého vývoje, kdy technický rozvoj a velkovýroba přispívají k zanedbávání hodnot etických a zdůrazňuje, že nestačí pouhé vědění, zanedbává-li se vnitřní zušlechtnění člověka a společnosti. Tento fakt dost nápadně připomíná současnost a problémy dnešní doby. Politická situace se na přelomu století zhoršuje a můžeme ji charakterizovat jako období zápasu s německým a snahy o emancipaci českého živlu. Česká společnost si je vědoma, že politická rovnováha je výsledkem hmotné i osvětové zdatnosti. Soutěžení národů v rámci Rakousko – Uherska přináší určitý pokrok a vede i k rozvoji českého státu. Všechny naděje však maří snahy Němců a Maďarů o ovládnutí ostatních národů. Němci věří, že moc je všechno, že platí víc než právo a že stačí úder německým mečem, aby mohlo vzniknout německé panství nad světem.

Právě tyto tendence podstatně zhoršují možnost zachování Rakousko – Uherska jako státního celku, naopak zasadily habsburské monarchii smrtelný úder. Ve svých důsledcích vedly k vzniku první světové války – největšímu válečnému světovému konfliktu.

Vznik Československé republiky v tomto kritickém období je něčím naprosto neobyčejným a vymyká se dosavadní historické zkušenosti.

Vzrůst napětí v Evropě, vznik Trojspolku a na druhé straně Trojdohody, která vytváří aktivní odpor proti snaze Německa získat vládu nad světem – to vše vytváří podhoubí válečného konfliktu. Sarajevský atentát 28. června 1914 byl pouze rozbuškou, která celou celosvětovou hrůzu spustila. Rakousko vyhlásilo v červenci válku Srbsku a ultimatum, které mu předložila, bylo tak příkré, že je nebylo možno přijmout. Protesty demokratických států byly marné. Německo využilo všeobecné mobilizace v Rusku jako další záminku a 1. srpna vyhlásilo válku nejprve Rusku a pak Francii. Následně vyhlásila zase Anglie a Japonsko válku Německu. Zápas, který následoval, neměl do té doby obdoby!

Do rakouské armády museli povinně narukovat i Češi a Slováci. Ti však rozhodně neměli chuť bojovat a umírat za stát, který nenáviděli a neuznávali. Další události jsou poměrně známé. Vojáci na frontách se nechávají dobrovolně zajímat a úmyslně přebíhají frontu. Co je však na tom nejzajímavější! – místo aby se snažili přežít válečný konflikt někde v bezpečném ústraní a klidu, vracejí se ze své vůle na bojiště a vytvářejí dobrovolnou armádu – legie, které svým heroickým bojem podporují snahy našeho zahraničního odboje vedeného Masarykem a poskytují mu nezpochybnitelný důkaz touhy národa po svobodě a samostatném státě.

V legiích, zahraničním i domácím odboji hraje velkou roli Sokol a sokolství jako takové. Starosta Obce sokolské dr. Scheiner dává Masarykovi před odjezdem do ciziny k dispozici sokolskou pokladnu, sám je aktivním členem Mafie (organizace domácího odboje). Legie jsou založeny na sokolském základě, naprostá většina legionářů jsou aktivní sokolové, kteří chápou svou úlohu v boji za samostatnost a svobodu národa a nelekají se obětí. Vzniká tak sice dobrovolná, ale ukázněná, cílevědomá a morálně i fyzicky silná armáda, jaká nemá obdoby! Patří do ní příslušníci roty „Nazdar“ ve Francii, legionáři na italské frontě a „bráškové“ na Sibiři ovládající transsibiřskou magistrálu, nejdelší trat' světa. Budoucí Československá, ale stále ještě formálně neexistující, republika má elitní armádu, před kterou se sklání svět. Je nutno podotknout, že to tu ještě nebylo.

Jarina Žitná

Literatura:

J. Pekař – „Dějiny Československé“.

Nakladatelství Reader's Digest – „Kdy, kde, proč a jak se to stalo v českých dějinách“.

Jan Přidal

„Vám bratři“

*Terezín, Kaunicovy koleje,
žal, tíha, trýzeň nebo hlad
a jen kousíček pevné naděje
a tu z vás měl každý tak rád.*

*Za vězeňskou mříží,
když pak přišla tíseň
a když strážce kulometem v okno míří,
rozžehla vás dobrá česká píseň.*

*Modlitbou vám byla
v dobách slávy, by i poroby
pevná bratrská česká síla,
touha pro svobodné národy.*

*Jsem jeden z vás
vězeň bezejmenný,
tož, slyšte můj hlas,
váš už je, bratři, němý.*

*Vidím jen vaše stíny,,
jak mi je v srdce vyrýl čas.
Posílám pozdrav z domoviny
a líbám každého z vás.*

*Za vaše hoře, nelidské utrpení,
za všechny oběti pro rodnou vlast
vám, bratři, sokoli bezejmenní
chtěl bych kytičku na vaše hroby klást.*

*Kytičku červenobílou
skropenou slzami,
kdys bývala vaší ctí i silou
necht' rozkvete zas nad vámi.*

Autor přednesl tuto báseň při odhalení Památníku sokolských obětí obou světových válek a období totality, dne 24. října 2002 na nádvoří Tyršova domu v Praze.

Pražské povstání.

Konec druhé světové války. Jsem malá holka, tátu mám v lágru někde na bývalých hranicích republiky, vystěhovali nás z bytu a je časné odpoledne. Právě jsme poobědvali, kde je bratr v tu dobu nevím, nebo si nevzpomínám a máma si v umyvadle myje ruce. Rádio tiše hraje a nevěnujeme mu pozornost. Najednou – kdyby tu někdo vystřelil nemohl by to být větší úder. Změnila se melodie „tramtaratradadá tradadá tradadá“-máminy ruce nad umyvadlem se zastavily. „Lví silou...“ Ty náhle nehybné ruce.... Tahle vzpomínka je vždy první, vzpomenu-li si na tu tragickou i krásnou dobu na začátku května 1945. Ta druhá vzpomínka je spíš trochu směšná – sedíme s kamarádem Vilíkem na schodech, je nám dvanáct let a strašně litujeme, že nemůžeme být v Praze – být při tom! To ostatní se slévá v tok událostí, které jsou nezapomenutelné.

Koncem dubna už bylo naprosto jasné, že Němci válku prohráli – otázkou zůstávalo, kdy přijde ten konečný den, kdy se celá ta hrůzná mašinérie zhroutí. Události však nakonec předběhly dobu. Povstání začalo naprosto živelně a samovolně. Ministerský předseda protektorátu Bienert měl připravené prohlášení k převzetí moci schválené K.H. Frankem. Chystal se ho přednést v rozhlase a ke svému osobnímu zabezpečení tam poslal oddíl četníků, kteří však špatně pochopili jeho úmysl a odzbrojili německou stráž, Bienert se tam vůbec nedostal. Začal boj o rozhlas. Ve 12,33 se do éteru nesla první výzva moderátora Mančala: „Voláme českou policii do rozhlasu, střílí se zde!“ Hudba, která se linula z radiopřijímačů nenechala nikoho na pochybách, kdo střílí a proč. Přes různá nedorozumění a spory mezi jednotlivými organizátory odporu, výbuch nadšení mezi lidmi byl naprosto spontánní. Začalo se bojovat nejenom v Praze, ale i na venkově, kde partyzánské skupiny vstupovaly do boje a snažily o zátarasý silnic. Povstalci získávali zbraně, v Praze se - prvně od r. 1848 – stavěly barikády. Střediska německého odporu byla izolována – železničáři odpojovali transporty, byly odpojeny sítě. Snaha dostat do Prahy německé obrněné vlaky ztroskotala.

Koordinace povstalců však nebyla zrovna na úrovni. Vojenské velitelství řídil generál Kutlvašr a náčelník štábu pplk. gen. štábu Burger, krycím jménem Bartoš. S Českou národní radou nemělo spojení. Teprve v 16,55 bylo vysíláno prohlášení: „Od 14. hodin dne 5. května 1945 působí československé vojenské velitelství Velké Prahy ve styku s Českým národním výborem a všemi bezpečnostními sbory!“

Z Londýna žádal Hubert Ripka jménem prezidenta Beneše, aby se povstalci dali k dispozici České národní radě, bylo to prvně, co představitelé zahraničního odboje Českou národní radu veřejně uznali. Proklamací ČNR v rozhlase v 21 hodin 5. května zanikl protektorát a ČNR se ujmula vlády. Ve 22,22 hod. vysílal rozhlas výzvu k propuštění politických vězňů, převozu raněných do nemocnic a zásobování vězňů z vlastních zásob. Gen.Kutlvašr a kapitán Nechanský podepsali výzvu ke kapitulaci - s těmi, kdo budou v boji pokračovat se mělo dál jednat jako s bandity.

Německé jednotky se však začaly stahovat ke Praze, která žádala o pomoc. K. H. Frank se pokoušel vyjednávat s ČNR – ta však byla ochotná jednat pouze o bezpodmínečné kapitulaci. I když německý generál Schorner vyhlásil, že povstání musí být zničeno a všemi silami se o to snažil, zůstávaly německé jednotky izolovány uprostřed povstalců a zoufale se snažily udržet volnou cestu na západ, do zajetí k Američanům. Ti stáli u Plzně, Rudá armáda byla na pochodu na Prahu a Němcům bylo jasné, že její obrovské přesile nemohou odolat. Přesto se celou dobu mstili alespoň na civilním obyvatelstvu, páchaná zvěrstva se ničím nelišila od toho, čeho se dopouštěli na civilistech a v koncentračních táborech dříve a jinde.

I když Německá armáda výrazně prohrávala svůj boj s časem, povstalci v pražských ulicích i na venkově potřebovali pomoc. A tady se ukázalo, jak špinavou věcí je politika. Spojencům bylo zakázáno překročit předem stanovenou demarkační čáru a vojáci nesměli pokračovat v boji, i když od Plzně do Prahy to je pouze skok. Praha byla

předurčena stát se doménou Rusů. Povstání zmařilo úmysly západních spojenců uzavřít separátní mír na západě a nechat krvácet Rudou armádu i československé občany v boji se silnými zbytky německé armády. Politika ovšem ovládala i druhou stranu. Ofensiva Rudé armády byla zahájena o den dřív, než bylo původně určeno – tedy 6.května ve 14 hodin – to vše z obavy, aby Američané Rusy nepředběhli.

Nemohu se ubránit osobní vzpomínce. Táta se svými druhy utekl z lágru na pomezí státu a tři dny se marně snažili přejít hranice. Když se jim to konečně povedlo, chtěli se dostat do Prahy a cestou je vzali na tanky Rusové. Nevím, jak dlouho a jak daleko se s nimi vezli, když byl totiž dán rozkaz k útoku na Prahu, museli všichni civilisté dolů a pryč ze silnice. Armáda vyrazila – táta vždycky říkal, že to bylo něco naprosto neuvěřitelného!

Generál Eisenhower trval na bezpodmínečné kapitulaci, která by měla vstoupit v platnost v 00,00 hodin dne 9. května, jinak bude vyjednávání přerušeno, bude zahájeno bombardování, přes americko – britskou linii nebude nikdo puštěn a o kapitulaci bude nutno jednat s Rusy. Tlak na prezidenta Trumana, aby se pomohlo Čechům, ztroskotál, stále je dodržována demarkační čára. Rudá armáda se stahuje a připravuje ke vstupu do města, nakonec však jsou to Vlasovci, kteří tu jsou první - mají nevyřízené účty nejen s Němci, ale i Rusy a záleží jim na tom, aby získali žádoucí publicitu. ČNR se pod tlakem komunistů od nich distancuje, stejně tak i Britové a Američani. Úloha generála Vlasova a jeho armády v Pražském povstání není vůbec zanedbatelná, ale obecně jsou vnímáni jako zrádci, kteří se paktovali s Hitlerem a to jim není odpuštěno. Američané postoupili k Rokycanům a generál Patton je připraven pomoci Praze. Když se skupina Američanů dostává do Prahy, celkem logicky žádá, aby ČNR oficiálně požádala o pomoc. Generál Kutlvašr považuje za samozřejmé vyhovět, ale dochází k neshodám přímo v Radě, kde většina hájí komunistickou strategii.

V úterý, 8. května dochází k obratu – Němci konečně začínají utíkat. Jejich velitel generál Schorner vydal sice rozkaz zničit Prahu, ale sám utekl do bezpečí na západě letadlem. Jeho podřízený, generál Toussaint sice nepodepsal kapitulaci, ale zničit Prahu odmítl. Jeho vojáci však dál v centru města ničili domy a zabíjeli civilní obyvatelstvo. V rozporu se všemi zásadami dokonce několikrát použili civilisty jako štít proti zbraním povstalců. V 16 hodin byl podepsán protokol, který umožňoval Němcům ústup z Prahy, těžké zbraně měli nechat na jejím okraji. Datum konečné kapitulace všech německých vojsk – tedy půlnoc z osmého na devátý květen se neúprosně blížil.

Rudá armáda byla v Praze a u Prahy, generál Rybalko a Ljelušenko přerušili zbytkům německých vojsk ústupovou cestu na západ, utíkající Němci, hlavně oddíly SS, však při ústupu napáchali ještě mnoho škod a znovu a naposled terorizovali obyvatelstvo.

V noci z osmého na devátý jsme nespali, seděli jsme u radia a poslouchali jásot z evropských velkoměst, kde se slavilo – a bylo co slavit! Tady však, i když radost doutnala v srdcích všech, ještě vládl strach. Ustupující armáda se mstila, odhazovala výbušné zbraně kolem silnice, ale přišlo ráno a vysvitlo slunce. Běžela jsem na náměstí a těsně před ním se zastavila, stála jsem na liduprázdné ulici a z náměstí zněly hymny. Před kapelou stál pan učitel Havlíček v sokolském kroji. Byl definitivně konec. Němečtí vojáci, kteří ještě stále ujížděli po silnici byli náhle schlíplí, prosili o vodu a vypyťovali se, kudy dál. Bydleli jsme na křižovatce a maminka je s chutí posílala jednou sem a jednou tam. S nožem v ruce jsme s kamarádkou loupaly písmena německých nápisů na orientačních tabulích – ten den byl jako sen, naprosto neuvěřitelný.

10.května se u Čimelic sešli Američané a Rusové – a Němci konečně podepsali. Byl konec! Jen malé části německé armády se podařilo dostat se na západ, palba definitivně ustala teprve 12.května.

Desátý květen byl svátkem. My děti jsme byli ráno nadšeny z nově narozených koťat, odpoledne přijela do města Rudá armáda a pozdě večer se vrátil táta. Byli jsme konečně zase pohromadě a byli jsme svobodni.

Za několik dní jsme jeli do Prahy hledat sestřenicí vracející se z koncentračního tábora. Barikády byly jenom rozhrnuty, aby mohly projíždět tanky a jiná vozidla, všude se válely dlažební kostky, traverzy, převržené tramvaje i kusy nábytku. Hromady trosek

ještě dýmaly a kouřilo se z nich. Po ulicích bloudila spousta na kost vychrtlých lidí v pruhovaných koncentračnických hadrech. Hrůza a nelidskost panující šest let byla za námi – a před námi se objevovaly možnosti splnění všech osobních i společných snů a přání!

Praha královská a republikánská hrdě zdvihla hlavu! Byl konec utrpení, vody Vltavy klidně plynuly a nad řekou se zvedal hrad českých králů – symbol naší státnosti. Kvetly kaštany a šeríky a byl začátek května 1945.

Jarina Žitná

Literatura:

Stanislav Zámečník

„Český odboj a národní povstání v květnu 1945.“

František Hrubín

Výňatky z básně : „Jobova noc“

Na kraji pohrom, v srdci dalek
se česká země ocitá,
odlivem požárů a válek
zapomenutá ulita,
v níž hukot úzkosti je stlačen.
V deštích tu úzkost pije z mračen,
z modrého nebe stáčí jas
a míchá zlaté víno s temným.
A dítě pod chodidlem jemným
sladce ji cítí v ten zlý čas,
když před ním stele luční kvítí.
Muž ji však horce, vztekle cítí.

Ach, Čechy krásné, Čechy mé!
Obraze rámu prastarého,
kolikrát vytrhli tě z něho
až odprýskaly barvy tvé
až po tmou hrobů. A v den slavný
znovu pro zraky žárlivé
napjal tě rámař starodávný.

Ach, Čechy krásné, Čechy mé!

A v opuštěných domovech
hrůzou se na zdech sráží dech,
dech zabitých, dech vyvražděných,
a do zahrádek lehá pláč
kolébek čerstvě vyloupených
-zač je to všechno, Bože, zač? -
a ve světnicích rodných praská
podlaha, po níž přešla láska,
podlaha, kterou drhne vztek.
Co rakví a co kolébek
zvážila spravedlivou měrou!
Kolébka – rakev. Ale kterou
nalezne lehčí tento věk?

Ach, Čechy krásné, Čechy mé!
Opánku tvrdě uchozený,
v úvozu nebes pohozený,
ty nejsi ztracen po prvé.
Kolikrát vlast, když tma ji štvala
řeménky řek si rozvázala
a bosa šlápla do krve.

Ach, Čechy krásné, Čechy mé!

A stará země rozhání se těžce,
počítá krále, věže, střelce, běžce,
a dosud, dosud všechny tahy má,
má vycvičené stěny s ušima,
má ve svých mozcích krutou fantasií,
znamení vraždy na práh lidem vbíjí
a každou vraždou trochu odkryje
to, co už v jejím lůně nežije,
to, co svým dlouhým umíráním hnojí,
to živé budoucí, co pokvete,
až stará země po posledním boji
poztrácí všechny tahy prokleté.

A stará země se té síly děsí
a pustne, všechno se jí odříká,
o nové země hučí její lesy,
šum potoků a řek tam utíká
a stará země nic, už nic než běs,
v Lidicích zkouší k Čechám nové klíče
a utahuje srdce do drtiče
a na všechno je připravena dnes.

Ach, Čechy krásné, Čechy mé!

Obraze rámu prastarého,
kolikrát vytrhli tě z něho,
až odprýskaly barvy tvé
až po tmou hrobů. A v den slavný
znovu pro zraky žárlivé
napne tě rámař starodávný.

Bud' čistý v myšlenkách, slovech i činech!

Vyhodnocení ankety žactva.

První nápad zjistit názory naší mladé generace na životní priority a lidské vlastnosti vznikl v létě 2000 na táboře Sokola Liberec I. Zájem a přístup účastníků tábora mne přiměl vyhlásit podobnou anketu celostátně. Její název jsem si nevymyslela, převzala jsem ho z práce jednoho ze zúčastněných družstev a někdo ho tenkrát ještě doplnil o třetí část, totiž o ty činy. Vzhledem k tomu, že tento názor mnozí pochopili jako název ankety, většinou ho pak mezi uznávané priority už nezařazovali. V roce 2000 – 2001 jsem obdržela 327 anketních lístků ze 14 sokolských jednot a žup. Připočítám-li k tomu ještě asi 70 účastníků zmíněného sokolského tábora, vyjádřilo tedy své názory skoro 400 žáků, žákyň a dorostu.

Opakovat tuto anketu po deseti letech mne napadlo také náhodou. Uvědomila jsem si totiž, jak moc se za tu dobu změnil poměry politické, sociální i kulturní v naší zemi a jak se pomalu, ale jistě mění i životní styl českých občanů. Zájem o anketu tentokrát projevilo daleko méně cvičitelů, takže celkový počet zúčastněných byl daleko menší. Obdržela jsem vyplněné dotazníky pouze od čtyř skupin cvičenců – ze župy Olomoucké (ses. J. Skácelová a br. Toušek), ze Sokola Strunkovice n. Blanicí (ses. J. Pártlová), Sokola Velká Bystřice (ses. H. Navrátilová) a Sokola Valašské Meziříčí (ses. J. Rosáková). Těm všem děkuji! Celkem došlo 156 anketních lístků, to je podstatně méně než v dubnu přesně před deseti lety. Počet bodů uvádím, aby bylo možno porovnat preference zúčastněných.

Je zajímavé, že rozdíly mezi hlasováním v rozmezí deseti let nejsou tak velké, jak jsem čekala. Upozorňuji na rozdíly v zadání - někde děti seznámili s vlastnostmi, nebo i činnostmi z minulé ankety, jinde je nechali psát bez jakékoliv předlohy. Kromě toho někteří účastníci neuváděli deset vlastností, ale třeba jen tři, čtyři, jinde naopak více.

Po úporné snaze dobrat se nějakého konkrétního výsledku – uvádím pro srovnání obě tabulky. Škoda, že se v nich nemůže odrazit úroveň pravopisu – je děsná!!

Duben 2001

1) čestnost	- 219
2) spolehlivost	- 214
3 - 4) nesobeckost, snaha pomáhat	- 187
3 - 4) upřímnost	
5) pravdomluvnost	- 192
6) pracovitost	- 187
7 – 8) soudržnost, ochrana mladších	- 181
7 – 8) radost z pohybu	- 181
9) nebud' líný něco udělat!	- 180
10) buď' spravedlivý!	- 179
11) věrnost	- 176
12) statečnost, odvaha	- 174
13) smysl pro humor	- 169
14) umění prohrávat	- 160
15) disciplinovanost, zodpovědnost	- 152
16) dobrosrdečnost	- 146

Duben 2011

1) upřímnost	- 123
2) přátelství, bratrství	- 79
3) nesobeckost, snaha pomáhat	- 74
4) věrnost	- 59
5) pravdomluvnost	- 51
6) smysl pro humor	- 48
7) spolehlivost, důvěryhodnost	- 47
8) soudržnost, spolupráce	- 45
9) čestnost	- 40
10) sebeúcta	- 35
11 – 12) disciplinovanost, zodpovědnost	- 31
11 – 12) radost z pohybu	- 31
13) umění prohrávat	- 29
14 – 18) laskavost	- 28
14 – 18) autorita u jiných	- 28
14 – 18) pracovitost	- 28

17) přemýšlej u toho, co děláš!	- 142	14 - 18) statečnost, odvaha	- 28
18) láska k vlasti a národu	- 124	14 - 18) tolerance	- 28
19) rozhodnost, samostatnost	- 120	19) dobrosrdečnost	- 27
20) měř lidi stejnou měrou!	- 100	20) nebud' líný něco udělat!	- 26
21- 22) sebeúcta	- 97	21- 23) dochvilnost	- 25
21- 22) bratrství	- 97	21- 23) rozhodnost, samostat.	- 25
23) dochvilnost	- 77	21- 23) měř lidi stejnou měrou-	25
24) měj autoritu u jiných!	- 69	24) spravedlnost	- 24
		25) přemýšlej u toho, co děláš!	- 23
		26) chytrost	- 20
		27) bud' společenský!	- 19
		28) láska k vlasti	- 18
		29) skromnost	- 17
		30 – 31) moudrost	- 16
		30 – 31) hodný	- 16
		32) trpělivost	- 14
		34) vytrvalost	- 7

Na prvních pěti místech jsou uvedené vlastnosti téměř shodné. Pouze v r. 2011 se na druhém místě umístilo přátelství a bratrství, zatím co o deset let dříve je bratrství téměř na konci tabulky. V r. 2001 jsme totiž mezi vybranými vlastnostmi uvedli pouze výraz „bratrství“, zatím co letos ho spojili s pojmem „přátelství“, což je dnes pro děti pojem daleko přijatelnější a především známější.

V odpovědích z r. 2011 se vyskytují slova, která byla pro děti před deseti lety naprosto neznámá a nepoužívaná – např. empatie, komunikativní, charismatický, pozitivní, kompromisní, nekonfliktní, rezervovaný, diskrétní, dominantní, asertivní, atraktivní, emotivní, neagresivní.

Mezi vybranými vlastnostmi se objevila „lehkomyšlnost“!! hravost a s podivem musím konstatovat i touha být „zábavný“. Bylo by jistě zajímavé, co si naši mladí představují pod pojmem „hodný“.

Obě tabulky stojí za přemýšlení – a ukazují cestu, kterou bychom se ve výchově sokolské mládeže měli ubírat. Zajímavé je v obou tabulkách poměrně nízké hodnocení pojmu „statečnost, odvaha“ – což je právě u mladých lidí podivné. Možná však, že v dnešním trendu konzumní společnosti, je právě osobní statečnost a odvaha stát za svým přesvědčením něčím, „co se nenosí“!

Absolutně katastrofální je nízké hodnocení „lásky k vlasti a národu“ – v obou případech téměř na konci tabulky. Dnešní mladí lidé nezažili válku, období totality téměř neregistrují – je jim to vše vzdálené – a přiznejme si – příliš se nám nedaří předat jim pochodeň, kterou jsme převzali od svých rodičů a prarodičů – vědomí národní příslušnosti, lásky k domovu, úcty k dějinám národa a lidstva vůbec. To, co mohou sledovat nebo číst v mediích, je k pojmu láska k vlasti a k hrdošti na svou národní příslušnost motivovat a vést nemůže – spíše jsou ovlivňováni veřejným uctíváním peněz, politické i hospodářské moci, nekritickým obdivem k civilizacím velkých národů a snahou po kariéře za každou cenu.

Vychovat novou generaci mladých lidí, kteří chápou svou lidskou úlohu ve světě plném nástrah a pastí, generaci, která i při svém otevření se světu si váží svého domova, je s ním pevně svázána a uvědomuje si, že i při veškeré snaze o uplatnění, peníze a kariéra nejsou všechno – to je povinností nás všech, rodičů, učitelů, cvičitelů a všech lidí dobré vůle. Dobře vím, co si teď při čtení těchto řádků myslíte a říkáte. Nejsem na tom o nic lépe. Jenže – mějme odvahu si říci, že nám nic jiné nezbyvá. Jen zatnout zuby a snažit se jít dál !

Takže – hodně zdaru!

Jarina Žitná

Historické události ve světle dneška.

Duben

2. dubna 1982 Argentina provedla invazi na britskou državu Falklandy (Malvíny). Konflikt trval 487 dní. Britové Falklandy získali zpět. Následkem porážky padla v r. 1983 i argentinská junta.
- Kolem 3. dubna r. 30 n.l. – tři dny po smrti na kříži zmizelo Ježíšovo tělo z hlídané hrobky. Později tvrdili jeho stoupenci, že ho viděli živého a celou událost chápali jako poselství od Boha. Toto poselství je dodnes atraktivní pro celý svět.
4. dubna 1968 v USA byl zavražděn Martin Luther King – vůdce hnutí za občanská práva.
4. dubna 1975 založen Microsoft. Začíná vzestup největší softwarové firmy světa.
6. dubna 1793 za vlády Jakobínů ve Francii byl založen Výbor pro veřejné bezpečí, který nastolil hrůzovládu – krvavé čistky a gilotina. V červenci 1794 byl poslán pod gilotinu i vůdce revoluce Robespierre a vláda teroru skončila.
6. dubna 1896 začaly v Athénách první novodobé Olympijské hry. Trvaly deset dní a zúčastnilo se jich 241 sportovců.
6. dubna 1909 Angličan Robert Peary dosáhl jako první severního pólu. Jeho výkon byl zpochybněn, když Američan Cook ohlásil, že dosáhl pólu v předešlém roce. Postupem času se více věřilo Pearymu.
6. dubna 1930 Mahatma Gándhí organizuje první projev občanské neposlušnosti – mírového způsobu jak zajistit Indii nezávislost. Tzv. „Solný“ pochod byl zakončen ve vesnici Dandí na západním pobřeží Indie. Gándhí pochod začal s 88 společníky, ale do Dandí jich přišly tisíce. Gándhí při odlivu zvedl na pobřeží kousíček soli a tím se otevřeně postavil na odpor proti Britské říši.
7. dubna 1805 premiéra Beethovenovy symfonie Eroica. Beethoven ji chtěl původně věnovat Napoleonovi, ale když se Napoleon prohlásil císařem, byl tak rozhořčen, že věnování přepsal. Svou symfonii dedikoval „Na paměť velkého muže“.
7. dubna 2003 pád Bagdadu – zhroucení moci Saddáma Husajna.
8. dubna 1838 první zaoceánský parník Great Western vyplul z Bristolu (Anglie) do New Yorku. Parník byl 64,6 m dlouhý, jeho stroj měl 450 koňských sil, dva válce a 4 parní kotle. Cesta trvala 15 dní. Byl dvakrát rychlejší než nejrychlejší plachetnice.
9. dubna 1241 porážka křesťanských rytířů otvírá Mongolům cestu do Evropy. Mongolové vynikali nad rytíře taktikou a rychlostí, křesťanské vojsko ztratilo víc než 20 tisíc mužů. Mongolové se dostali až na území Maďarska a Polska, měli otevřenou cestu do západní Evropy. Na štěstí pro Evropu právě zemřel úřadující mongolský chán a mongolské vojsko se muselo vrátit domů k volbám nového vládce. Byl to poslední mongolský vpád do Evropy v tak obrovském rozsahu.
9. dubna 1682 francouzský dobrodruh La Salle vznesl nárok na území kolem Mississippi. Sám projel celým územím z Kanady až k Mexickému zálivu. Území kolem Mississippi pojmenoval La Louisiane a jménem Francie na něj vznesl nárok. Král Ludvík XIV. však neprojevil zájem a v r. 1803 celé území Napoleon prodal Spojeným státům
11. dubna 1961 Adolf Eichmann konečně před soudem. V r. 1946 uprchl ze zajetí a skrýval se v Jižní Americe, kde byl vypátrán a unesen do Izraele. Byl obžalován ze zločinů proti židovskému národu, proti lidskosti a z válečných zločinů. Byl odsouzen a v květnu 1962 popraven oběšením.

12. dubna 1961 Rusové předstihli USA. Jurij Gagarin je prvním člověkem ve Vesmíru.
13. dubna 73 v době židovského povstání Římané obléhají pevnost Masadu, ležící na vrcholu kopce nedaleko Mrtvého moře. Obhájci měli dostatek potravin i vodu. Římané však vystavěli dodnes patrnou rampu, po které se mohli dostat na vrchol. Obránci se rozhodli raději zemřít než se vzdát. Dobrovolně zde zemřelo 960 mužů, žen a dětí. Vystoupíte-li dnes na vrchol Masady, zdá se, že se zde zastavil čas. Můžete pozorovat nejen zbytky pevnosti a cisteren, ale i rampu a zbytky římského tábora dole pod kopcem.
13. dubna 1598 vydáním tzv. Nantského ediktu povolil král Jindřich IV. náboženskou svobodu hugenotům. On sám přestoupil ke katolíkům, aby se mohl stát králem. Je znám jeho výrok: „Paříž stojí za jednu mši!“
13. dubna 1945 těsně před koncem války zemřel prezident USA Franklin Delano Roosevelt. Pro Spojené státy to byla obrovská ztráta.
13. dubna 1970 ve vzdálenosti 322 tisíc km od Země došlo na palubě Apolla 13 k výbuchu. Do kosmického centra hlásili: „Houstone, máme problém!“ Apollo muselo předčasně ukončit svůj program. Na palubě byly sníženy zásoby kyslíku, elektřiny, vody. Kosmonauti přežili v lunárním modulu a bezpečně přistáli v Tichém oceánu.
14. dubna 1865 několik dní po vítězství Severu v občanské válce byl v divadle zavražděn prezident Spojených států Abraham Lincoln.
15. dubna 1912 při své první plavbě ze Southhamptonu do New Yorku ztroskotala největší loď světa, považovaná za nepotopitelnou – Titanic. Loď narazila pod čarou ponoru na okraj ledovce, který ji rozpáral tak, že bylo porušeno několik komor, Titanic začal nabírat vodu a potopil se po dvou hodinách a 40 minutách marného volání o pomoc. Z 2200 cestujících a členů posádky se zachránilo pouze 705 lidí. V roce 1985 byly trosky Titanicu objeveny.
16. dubna 1917 se Lenin vrátil do Ruska a ujal se vedení revoluce.
17. dubna 1521 se konal soud, na kterém Karel V. obvinil Luthera z kacířství. Luther potvrdil, že je autorem předložených knih a nemůže odvolat nic, protože by to bylo proti jeho svědomí. Byl odsouzen do vězení, ale Fridrich Saský ho ukryl na svém hradě Wartburg u Eisenachu.
17. dubna 1961 porazil Fidél Castro v Zátocě Sviní kubánskou invazi podporovanou USA.
17. dubna 1975 diktátor Pol Pot se zmocnil nadvlády nad Kambodžou. Začala krvavá revoluce Rudých Khmerů.
18. dubna 1906 největší přírodní katastrofa v USA – zemětřesení v San Francisku. Město leží v seismicky nestabilní oblasti příkopu San Andreas. Zemětřesení mělo sílu 7,8 RichtEROVY stupnice, bylo doprovázeno obrovským požárem. Polovina až dvě třetiny obyvatel zůstala bez přístřeší.
19. dubna 1770 anglický mořeplavec James Cook objevil Australii a zmapoval celé její východní pobřeží.
19. dubna 1824 umírá v Řecku velký romantický básník lord Byron, oddaný myšlence svobodného Řecka.
20. dubna 1990 Evropa a USA vypouštějí do vesmíru Hubbleův teleskop určený k výzkumu meziplanetárního prostoru.
23. dubna 248 začíná nový věk Říma. Světskými hrami uspořádanými císařem oslavili občané tisící výročí založení Říma Romulem. Navzdory velkým oslavám byl právě v této době další osud Říma velmi nejistý.
23. dubna 1500 portugalský mořeplavec Pedro Alvarez Cabral doplul na území dnešní Brazílie, kterou však považoval za ostrov. Pojmenoval ho Vera Cruz (Svatý kříž). Teprve později Portugalsko ocenilo bohatství nového území. Brazílie je jedinou zemí v Jižní Americe, kde je úřední řečí portugalština.

- 25. dubna 1682 kvaker William Penn zavádí v americké Pensylvanii princip svobody svědomí!
- 25. dubna 1954 je rozluštna záhada života – je představen model molekulární struktury DNA. Byl to začátek rozvoje biochemie, později genetického mapování, které se používá k identifikaci genů a možná i genů ovlivňujících běžné choroby a lidské chování.
- 26. dubna 1937 bombardování Guerniky, které proběhlo v tržní den, kdy lidé byli na náměstí a trvalo bez přestání dvě a půl hodiny. Brutální útok odhalil bezohledný postoj generála Franka k Baskům. 1654 lidí bylo zabito a 889 zraněno. Světové mínění bylo šokováno a Pablo Picasso vytvořil jedno ze svých nejslavnějších malířských pláten.
- 26. dubna 1989 explodoval jaderný reaktor v Černobýlu. Teprve po 36 hodinách začala evakuace obyvatelstva. Vytvořil se obrovský radioaktivní mrak, který měl dalekosáhlé následky. Dnes je nad Černobýlem postaven sarkofág nad reaktorem a vyhlášena karanténa. Svým postojem k tragedii se značně zdiskreditovalo sovětské vedení.
- 26. dubna 1994 vítězství demokracie v Jižní Africe – první multirasové volby, vyhlášena koaliční vláda.
- 27. dubna 1521 na Filipínách byl v bitvě zabit Fernando Magelhaes. Vyjel do světa na 5 lodích s 250 muži na palubách, jeho úkolem bylo najít kratší cestu ze Španělska do Indonésie. Obeplul mys Horn a dostal se do Pacifiku. Do Španělska se vrátilo pouze 18 mužů.
- 30. dubna 1945 Hitler spáchal sebevraždu – zastřelil se. Zároveň s ním zemřela jedem jeho milenka a v poslední chvíli manželka Eva Braunová, injekcí byl zabit jeho pes. Těla byla spálena a jejich pozůstatky se nikdy nenašly.
- 30. dubna 1975 vojska USA opouští Saigon – nejmocnější armáda světa byla poražena špatně vyzbrojenou rolnickou armádou.

A co je důležité si připomenout u nás doma?

Není toho tak málo!

- 7. dubna 1348 pro nás a pro střední Evropu velmi důležité datum. V ten den totiž císař Karel IV. založil v Praze univerzitu. Karlova univerzita je nejstarší ve střední Evropě, hrála a hraje důležitou úlohu v životě našeho státu.
- 11. dubna 1898 první veřejné cvičení sokolských žen v Sokole Pražském pod vedením Anny Ptáčkové.
- 12. dubna 1941 K. H. Frank zastavil činnost Sokola a zavřel Tyršův dům.
- 13. dubna 1918 spisovatel Alois Jirásek přednesl v Obecním domě v Praze „celonárodní přísahu“ – o vytrvání v boji za národní osvobození a samostatnost státu.
- 15. dubna 1818 bylo založeno Vlastenecké – dnešní Národní muzeum.
- 30. dubna 1912 zemřel skladatel sokolských pochodů, kolínský kapelník František Kmoch.

Jarina Žitná

Literatura:

Peter Furtado: „1001 dní, které otráslý světem“
a práce sestry Jarky Tůmové (Sokol Říčany)

Knihovnička

„Řekni mi, co čteš a já ti povím, kdo jsi!“

Reader s Digest – Výběr, Praha 2008 *Encyklopedie českých dějin*

Vynikající výpravná publikace

Martin David Brown , nakl. Beta-Dobrovský, Ševčík – Praha – Plzeň 2008

Jak se jedná s demokraty

Britské min. zahraničí a čeští emigranti ve VB
1939 – 1945.

Těžká pozice naší emigrace ve válečných letech
a poučení, že nemůžeme od nikoho nic čekat!

Miroslav Sígl, nakl. Akcent – Třebíč 2009.

Události pravdy, zrady a nadějí (1967 – 1971)

Ke čtyřicátému výročí „pražského jara“.

Libuše Paukertová – Legatová, vydal Zd. Sussa, Středokluky 2009.

Vnuci prezidenta T.G. Masaryka.

Herbert a Leonard Revilliodovi a jejich zvláštní osudy.

Zajímavé nahlédnutí do života rodiny našeho
prvního prezidenta a tragická smrt jeho dvou
vnuků.

Jaroslava Čajová

Sokol Král. Vinohrady

Jan Přidal

Z básní psaných v rodné „hanáctině“.

„Néni nad nás“

*Bele sme a bodem
ešče dlóhy leta,
orat bodem plohem
do skonání světa.*

*Nešlo be to ešče
v našem národě
nechat ploha kleče
jenom pohé náhodě.*

*Ve své doše nosí
Hanák to svó Hanó,
orat pré se mosí,
hneve nechat stranó.*

*Abe v polo rostlo
žeto, oves, pšenica,
šťěstí hodně hóstlo,
třeba plná travnica.*

*V chalupách svéch bévat
Hanák bode naveke,
v kolíbce se hýbat,
deť je člověk praveké.*

„Naša Haná“

*Malá je ta naša Haná,
ale přece ze všch némileši
néni pro ňo žádná hana,
člověk o ni jenom chválo sleši.*

*Ledi tode rostó
v chalópkách i ve městě,
všode vidět krásu prostó,
na srco i na cestě.*

*Každé pták si šošká,
leť a našó krajinó,
aji svatojánská moška
řekne: mám jo ráda, nechcem za jinó.*

*Hanák přece tade bel a bode,
meslim nikdá neomře,
bodó tode také všecke robe,
dokád' kohót bode zpivat na dveře.*

*Deť ten svět je celé krásné,
kde só ledi ledima,
dež ta láska neohasne,
Bode krásny naše město aji dědina.*

„...a to je ta krásná země...“

Jizerské hory –

pozvánka župy Ještědské a Jizerské

Máme u nás větší i menší krajinné celky se slavnou historií a početnými památkami, máme přírodními krásami proslavená horstva, jejichž půvab objevili i naši předkové. Jizerské hory stávaly vždy ve stínu sousedních vyšších a turisticky vybavenějších Krkonoš – ale i tady najdeme mnoho krásy.

Na rozdíl od krkonošských travnatých plání a holých, ledovci rozrytých skalnatých dolů, se za Novosvětským průsmykem rozevře zasmušilé království jizerskohorských lesů, táhnoucích se desítky kilometrů po hřebenech a rozsáhlých náhorních plošinách k západu. V osmdesátých letech minulého století se zdálo, že Jizerky o své lesy přijdou díky emisím a kyselým dešťům, ale naštěstí se je podařilo zachránit. Moje přítelkyně Míla po odchodu do důchodu chodila do lesů vysazovat semenáčky, pečovala o ně, moc se jí ta práce líbila. Když se teď dívám po těch pláních, kde už ty její smrčky krásně rostou a Míla již není mezi námi, říkám si, jak krásný pomník si postavila. Tak tedy les už zase kryje Jizerské hory až po jejich nejvyšší hřebeny. Na jihu, východě a ve středu hor se zelenají smrčiny, na severu, kde Jizerské hory příkře spadají skalnatými srázy a strmými doly do Frýdlantské nížiny, stojí prastaré bučiny. Když jimi vane podzimní vítr, navrší do skalních rozsedlin, výklenků a jeskyň metrové vrstvy spadlého bukového listí.

Nad lesy ční ještě skály, ztracené mezi světlými kmeny buků a k jejich vrcholům vedou často pouze horolezecké stezky. V tu podzimní dobu je nádherné tiše se toulat spadaným listím po Viničné cestě z Oldřichova do Hejnic, nebo na druhou stranu přes Lysé skály na Oldřichovský špičák. I horolezci vyhledávají jizerskohorské skály právě v tuto dobu. Jizerské hory zaujímají tvar obrovského oválu asi 60 x 30 km velikého. Jsou odedávna pohraničním územím a jejich část leží již v Polsku. Až na malé výlevy čediče – Bukovec – nepatrné vložky vápence v podhůří a svorové ruly, které tvoří severovýchod hor, je jizerskohorský masiv žulový. Střed hor není osídlen a tvoří jej vysoko položená a zalesněná náhorní plošina. Na české straně je 11 vrcholů vyšších 1000m. Na našem území je nejvyšší Smrk -1124 m n.m. , na němž je nová rozhledna. Chudý žulový podklad, extrémní vlhkost vytvořily podmínky pro vznik rozlehlých rašelinišť. Napříč horami prochází hlavní evropské rozvodí. Vody odtékají hlavně do Severního moře – Jizerou a Kamenicí, ale Lužickou Nisou a Kamenicí do Baltu.

Je zde několik přehradních nádrží , z nichž nejkrásnější je Přehrada na Černé Nise. Když stojíš na hrázi – máš před sebou vodu obklopenou lesy, nad nimi tisícimetrové Ptačí kupy, Holubník a Černou horu, připadáš si jako v Kanadě. Černá Nisa je krásná jak v létě, kdy poskytuje nádherné, ale trochu studené koupání, tak v zimě, kdy je celá zakrytá ledovou a sněhovou příkrývkou.

Lidé začali do Jizerských hor pronikat asi ve 13. – 14. století. Zprvu za dřevem, zvěří a ptáky. Pak se začaly stavět v podhůří hutě na výrobu skla – byla zde voda, křemitý písek a dřevo. Za dřevem se hutě stěhovaly stále dál do hor. Stávaly na Nové louce, Blatném potoce, Jizerce a v Kristiánově. Zbyly z nich rozvaliny, na Jizerce obnovený panský dům, v Kristiánově sklářský hřbitůvek. Někdy v 15. století přišli do hor také hledači zlata a drahých kamenů. Ti první byli patrně z Itálie. Po nich je pojmenován Vlašský hřeben, ze kterého vytéká Safírový potok. Později, v 16. století byly ve strmých severních svazích otevřeny první doly, ze kterých se většinou dobýval cínovec. Dnes jsou již tato horní díla zavalena, jejich zbytky obývají jen netopýři. Z Nového Města pod Smrkem, které bylo kdysi čistě hornickým městečkem, se stala poklidná obec. Nedaleko však na zlomových liniích vytryskly minerální prameny. Libverdský léčivý pramen je znám již od století dvanáctého, hlavní prameny, které založily slávu dnešních Lázní Libverda, byly však podchyceny až koncem století osmnáctého. Pod Smrkem vytékají minerální prameny přímo do Ztraceného potoka.

Turistika zavítala do Jizerských hor v druhé polovině 18. století. Městští lidé vycházeli ve volném čase do blízkých hor na procházku, většinou ve větší společnosti, za veselého hlaholu a směřovali především tam, kde mohli dostat něco dobrého na zub. Takových míst bylo v Jizerských horách tehdy možná víc, než dnes. Koncem 18. století se začal silně zmáhat německý „Horský spolek pro Ještědské a Jizerské hory“. Stavěl cesty, chaty, rozhledny, vydával mapy, stavěl rozcestníky. Založen byl r. 1884 v Liberci. Dokladem zájmu o turistické výlety do hor ať už v létě nebo v zimě je malovaný pomníček na sedle Holubníku. 19. února 1909 se totiž tři úctihodní pánové vydali se sáňkami na výlet. Nebyli to žádní sportovci, naopak a pozdní odchod z Liberce i posezení na Liščí chatě na Kristiánově a cíl ve Ferdinandově by dnes už každému, trochu znalému turistovi předem ohlašoval možný průšvih, který se také dostavil, když ve tmě a začínající vánici pánové ztratili cestu a začali se motat na svazích Holubníku. Nakonec vše dobře dopadlo, ale svědkem jejich krásného – a nezodpovědného – horského šílenství je už zmíněný pomníček, který posledními slovy pamětního nápisu hlásá: „Pamatuj proto, poutníče, že v klínu těchto hor, přechasto bývá zima lýtý tvor!“ Podobných pomníčků označujících místa dávných událostí je na Jizerkách mnoho. Po vydání „Knihy o Jizerských horách“ Miloslava Nevrlého se stalo sportem vyhledávat je a seznamovat se tak s barvitou historií této oblasti.

V poválečných letech byly běžky celkem neznámým přesunovým prostředkem, jezdilo se na těžkých sjezdovkách s kandahárovým vázáním, takže např. přejezd z Kořenova do Liberce byl celodenní záležitostí. Rozšíření běžek změnilo vše, lyžaři byli pohyblivější a začalo jich přibývat. Byla to krásná doba upřímných přátelství v bílých stopách. Nejenže jsme se všichni většinou znali alespoň od vidění, ale byla to doba pevných, nikde nepsaných zákonů – kdo jel s kopce, měl přednost, za stopu při předjíždění se děkovalo a bez rizika mohl člověk ráno strčit ranec s botami a převlečením někam pod smrček a věděl, že ho tam pozdě odpoledne najde! První lyžaři ráno museli těžce prošlapávat stopu, neexistovaly upravené a připravené tratě – ale lidé tu byli sobě navzájem i horám nějak blíž.

V roce 1968 se jel první ročník horolezecké padesátky u jejíhož zrodu stála v okolí nezapomenutelná postava Gustava Ginzla, od r. 1971 se tento závod jezdí jako „Memoriál expedice Peru“. V těch prvních letech po neštěstí v Jižní Americe na Huaskaránu, považovali všichni liberečtí lyžaři, horolezci a turisté za svou povinnost stát na startu tohoto závodu – bez ambicí na vítězství, prostě proto, že jsme ty, kteří se nevrátili, všichni znali a patřili jsme dohromady.

V osmdesátých letech postihla hory katastrofa. Oslabené monokultury, které pohoří kryly od dob, kdy byl původní listnatý porost vykácen jako palivo skláren, nebyly schopny odolat zhoršené kvalitě ovzduší, kyselým deštěm a exhalacím z elektráren v sousedním Německu. Katastrofu dovršil malý motýlek – obaleč. Zdravé porosty nemůže ohrozit, ale tady dokončil zkázu. Nebylo proti němu obrany, lesy odcházely, pohoří pustlo. Obnažené, kdysi zelené stráně odhalovaly dosud skryté žulové balvany a skaliska, otvíraly se netušené rozhledy, ale bylo tu smutno. Když dnes procházíme nebo jedeme na běžkách po znovu zelených svazích, vypěstovaných lidmi, už si na minulou zkázu vzpomínáme jen jako na varování, co všechno může lidská hloupost a chamtivost způsobit.

Rozvoj turistiky a běžkového lyžování se podepsal na návštěvnosti, někdy až na přelidněnosti tohoto pohoří. Do hor vtrhly sněžné skutry, v létě kola, na vzorně upravených tratích je možno jezdit i v noci s čelovkami, kolem Nové louky je dokonce upraven okruh i pro vozíčkáře. Přes všechny změny jsou Jizerky stále ještě oazou klidu pro všechny, kteří vnímají krásy přírody jako dar. Abyste alespoň trochu pochopili, přečtěte si slova, která jako pozvánku napsal řídící učitel z Jilemnice a průkopník lyžování Jan Buchar: „Zapomínáme zde rádi obtíži přestálého pochodu a cítíme se zbaveni všech trampot, svízelnů a starostí. Přijď kdo přijď, v Jizerských horách najdeš každý, co tě zajímá a co ti prospěje. Nechť jen přijdou sem ti, kdo Jizerských hor neměli dosud příležitost seznat, ať sami nestranně pronesou o nich svůj úsudek!“

Zprávy z jednot a žup.

Jak to děláme u nás.

V naší jednotě cvičí senioři dvakrát týdně. V pondělí dopoledne a ve středu večer. Cvičí společně ženy i muži. Věkový průměr je 76 let, nejvíce cvičenců mezi 70 – 80 lety.

Dopolední cvičební hodina je zaměřena na zdravotní tělesnou výchovu. Začínáme rozvíčkou s hudbou – asi 15 minut, potom na podložkách procvičíme všechny svalové skupiny. Cvičíme bez hudby, protože někteří cvičenci už hůře slyší a hudba by rozptylovala jejich pozornost. Na konci hodiny opět chvilka s hudbou pro dobrou náladu.

Druhá cvičební hodina je pestřejší, využíváme nářadí přiměřené věku – lavičky, žebřiny, kruhy, a náčiní spíše vhodné na kondiční gymnastiku s ohledem na mužskou část cvičenců – míče, činky, gummy, gymbaly, owerbaly. Začínáme opět rozvíčkou s hudbou, následuje cvičení s náčiním nebo nářadí. Potom se rozdělíme, kdo je schopen, zahraje si volejbal, ostatní cvičí zdravotní cviky. Nakonec se opět sejdeme při hudbě na uklidnění.

Velice oceňuji, že sestry a bratři i ve svém poměrně vysokém věku a přes různé zdravotní problémy si přijdou zacvičit za každého počasí a cvičí poctivě a s chutí. A je to na nich vidět.

Lilian Špatenková, cvičitelka seniorů

T. J. Sokol Dvůr Králové n. L.

Masopust v Toulcově dvoře.

Sobotní vycházka na setkání masek při oslavě konce Masopustu do Toulcova dvora.

Něco málo o středisku ekologické výchovy hl. města Prahy Toulcův dvůr.

V roce 1964 byl vyhlášen nemovitou kulturní památkou selského typu. Tento komplex budov je popsán již v nájemní smlouvě z roku 1818. Historicky nejceněnější je stávající sýpka, obsahující zdivo gotické tvrže, která byla vystavěna v místech původního slovanského hradiště nad levým břehem Botiče.

Doložená historie Hostivaře začíná v tomto prostoru již v 9. století. První písemnou zprávu o Hostivaři najdeme v Kosmově kronice z roku 1068 a o dvoře 1364. Vystřídalo se zde mnoho majitelů. V roce 1577 koupil tvrz i dvůr nejvyšší purkrabí Vilém z Rožmberka. V roce 1866 přechází Hostivařský velkostatek do správy obce Království Českého a stal se zemským majetkem. Po první světové válce byl dvůr zestátněn.

Dne 11.5.1992 byl vyčleněn pro nevýdělečné ekologicko-výchovné účely. Vlastníkem se stal Magistrát hl. města Prahy. V roce 1993 bylo založeno ekologické centrum, které tvoří čtyři organizace.

Co je vlastně Masopust. Ten býval časem hospodářského klidu. Dokončovaly se práce z minulého roku a konaly se přípravy na nový hospodářský rok. Začíná hned po svátku Tří králů a trvá do úterka před Popeleční středou. Letos je Masopust velmi dlouhý, končí až v úterý 8.3.2011. Vyvrcholením bylo „Maškarní úterý“, kdy vesnici prochází veselý průvod maškary, kde nesmí chybět medvěd s medvěďárem, kobyly, kozel, bába s nůš, šašek, smrtka aj. Nejprve si maškary vyžádaly od starosty povolení, zda mohou obchůzku vykonat, pak obešly všechna stavení. Půlnocí Masopust končí a od středy začíná čtyřicetidenní půst před Velikonocemi.

Masopustní průvody mají kořeny v minulosti a podstatnou složkou jsou obřadní masky, které mají zajistit hojnost úrody, plodnost, zdraví a blahobyť.

Masky a maškary nám tentokrát přivezl folklorní soubor „Šafrán“ z Jablonce nad Nisou, který vznikl v roce 1995. Za šestnáct let souborem prošlo přes 100 tanečnic a muzikantů. V roce 1997 byl také založen dětský soubor.

V Čechách se Šafrán pravidelně účastní PRAMENU, děti jezdí na Bambiriádu do Liberce a na Regionální přehlídky dětských folklorních souborů. V Jablonci nad Nisou

soubor nechybí na velikonočních trzích, Jabloneckých podzimních slavnostech a vánočním zpívání u stromečku. V roce 2006 poprvé předvedli v Turnově a Jablonci n. N. „Živý Betlém“. Také spolupracují s muzeem Českého ráje v Turnově a muzeem skla a bižuterie v Jablonci n.N.

Mají též nastudovanou Českou besedu, kterou tančí na plesech.

Zúčastňují se festivalů v Bělohradě, Hlinsku, Sokolově, Červeném Kostelci, Krásné Lípě a také ve Strážnici.

V zahraničí tančili na Malorce, Polsku, Německu v Lužici a také navštívili Belgie, Francii, Tunis, Řecko a měli turné po Mexiku. U příležitosti Mezinárodního dne hudby tančili v italském městě Cervia. Vedoucím tohoto souboru je Aleš Václavík.

Marie Brunerová
Sokol Michle

Sokolská „Prodaná nevěsta“

Divadlo Pyšely společně se členy dalších sokolských souborů – divadla z Lázní Toušeně, národopisného souboru Formani ze Slatiňan a smíšeného pěveckého sboru Gaudium – Praha Sokola Královské Vinohrady a 1.LF UK Praha, připravily v sobotu, 19. března v Salesiánském divadle v Kobylisích (ale jistě i jindy a jinde!) divákům příjemné překvapení. Byla jím „lidová hra se zpěvy a tanci - Prodaná nevěsta“.

Nebyla jsem jistě jediná, kdo se představení zúčastnil především ze zvědavosti – a byla jsem nejen překvapená, ale i nadšená. Takhle nějak si představuji aktivní přístup ke kultuře. Nejen návštěva divadla, filmu, televize – ale pokus o samostatné ztvárnění obecně známé předlohy. Byla to strhující kompozice geniálního Smetanova díla za doprovodu kapely folklorního souboru, nahrávky orchestru Národního divadla v Praze, zpívaná, mluvená a tančená neprofesionály. Samozřejmě nemá smysl tuto inscenaci srovnávat s běžně hranou operou. Tady jde o něco jiného a diváci to cítí a také tak reagují.

V původním Sabinově textu se mluvilo a pouze některé části byly zpívané – především ty dnes nejznámější a nejmilovanější árie. Tak také byla „Prodaná“ původně hrána a teprve později ji Smetana dokončil do dnešní, obecně známé, podoby. Použitá verze činí z představení skutečnou lidovou podívanou, vtipnou a typicky českou. Napadlo někdy čtenáře, jak mnoho se právě česká opera liší od operních tragedií italských, německých nebo třeba francouzských? Většinou žádné mrtvoly, ale vtip a dobrá nálada, nevinné hříčky a pohoda. Po shlédnutí některé ze známých českých oper většinou lidé odcházejí domů s úsměvem, spokojeni a v dobré náladě. Stejně tak jsme odcházeli z Kobylis. Přečtete si slova režiséra a motoru celého představení, bratra Bohumila Gondíka: „Snad se nám podařilo, co jsem měl v úmyslu. Stejně jako Škroupova hudba na slova J. K. Tyla dala vzniknout písni se silným vlasteneckým obsahem (která se nakonec stala národní hymnou!) , tak tento výklad Prodané nevěsty je hymnus české národy. Tak jako se říká, že anglický humor je specificky suchý, tak náš český humor je zase laskavý a plný vtipu. To jsem, samozřejmě, neudělal já. To už v roce 1863 napsal Karel Sabina. To, že se nakonec Prodaná nevěsta stala opravdovou operou bylo vlivem mnoha okolností kolem Smetany a pražské opery a touha vlivných lidí v kultuře a politice být světoví. Jako vždy se zapomnělo na obyčejné lidi. Ale český národ, nanejvýš ten prostý divák, stejně věděl, že to není opera, ale lidová hra, která patří především jim.“ (Snad se br. Gondík nebude zlobit, když mu teď budu trochu oponovat. Smetanova hudba je totiž tak geniální a lidskému sluchu přístupná, že i představení úplné, konečné verze této opery budí stejné emoce. Prostě ta hudba doslova znárodněla!)

A br. Gondík pokračuje: „Myslím, že ti diváci, kteří na nás chodí – a jsou to potomci těch z konce 19. a začátku 20. století, bytostně a podvědomě cítí, že toto je ta pravá národní óda na českou povahu. Vtipnou, veselou, plnou radostných legráček a

humorných kliček, které nikomu neublíží. Nejsou zlé a člověk při nich pookřeje. Vždyť i slova úvodního sboru nemá žádný národ jako své motto.“

„Proč bychom se netěšili, když nám Pán Bůh zdraví dá,
jenom ten je v pravdě šťasten, kdo života užívá!“

Věřím, že jsme to nepopletli a že i Bedřich Smetana by měl radost, když jsme na konci představení tento sbor zopakovali – ovšem v podání celého sálu, účinkujících, tančících i diváků.

Doufám, že právě jejich jménem mohu říci jediné slovo: Děkujeme!

Jarina Žitná
Sokol Liberec I.

Ukázku z představení najdete na – <http://gaudiumpraha.org/PPP3akalendar.htm>
nebo - <http://www.youtube/watch?v=1CSZwpybtLY>

Rozloučení se Žofinkou

V pondělí 21. března jsme se rozloučili se sestrou Žofií Vlčkovou. Bylo jí 92 let a nikdo ji jinak neřekl než „naše Žofinka“. Byla drobounká, útlá, a bez nadsázky doslova duší naší jednoty.

Dovedla se dokonale rozohnit pro nespravedlnost, špatnost, nedůslednost nebo špatné řešení, ale vždy nakonec stočila rozhovor do úsměvu. Úsměvnou poznámkou končila každé své vzpomínání. Snad aby její vyprávění o zlovůli poznamenaných osudech poctivých lidí – Sokolů tolik nebolelo. O sobě povídala málo, nikdy jsme ji neslyšeli stěžovat na svůj osud, vždy se naopak zajímala o strasti druhých a jak může pomoci. Většina si ji pamatujeme jako neúnavnou a nezdolnou propagátorku Sokola a znojemské jednoty od obnovení ČOS, kdy byla samozřejmě členkou přípravného výboru Sokola Znojmo. Byla hybnou pákou v pětiletém absurdním sporu o navrácení sokolovny. Postarala se o nový prapor – kopii historického, vyšívala ho spolu s dvěma členkami jednoty. Pro šest Sokolů prosadila jmenování čestnými občany města Znojma. Pořádala besedy, výstavy. Napekla stovky výborných perníkových srdcí nádherně zdobených sokolským emblémem jako dárky k různým výročím. Do svých 90 let bádala v okresním archivu, vyhledávala zápisy, listiny a dokumenty týkající se znojemského sokola.

Ale Žofinka žila Sokolem odjakživa! Jak ráda říkala, byla sokolkou přesně tak dlouho, jak stojí naše znojemská sokolovna – od roku 1925. Vzpomínala, s jakou bázní a úctou vstupovaly poprvé malé žákyňky do nové sokolovny, po špičkách a nedotýkat se zdí, jen aby snad něco neušpinily!

Od 19 let pracovala už jako náčelnice, vzpomínala, že byla nejmladší náčelnice v župě plk. Švece.

Absolvovala šest cvičitelských škol ČOS. Jako největší poctu a zároveň životní úkol považovala Žofinka absolvování Školy, kterou v roce 1941 vedla sestra Marie Provazníková. Z každé župy byla vybrána jedna mladá cvičitelka. Dopoledne cvičily v Tyršově domě, odpoledne se opatrně scházely u sestry náčelnice v bytě, tam jim dávala rady, co dělat a jak se chovat, aby byl Sokol zachován a ožil zase ve svobodné době.

Vděk za takovou důvěru a vědomí tak zavazujícího poslání Žofinku posilovalo po celý další život, nejen za německé okupace, ale i v době komunistického útlaku.

Ještě chodí cvičit do sokola Žofinčiny „dorostenky“, které vzpomínají na krátkou svobodnou poválečnou dobu a nezapomenutelné Žofinčiny tábory dorostenek!

Na Žofinku vzpomínáme všichni, s láskou a vděčností budeme vzpomínat stále.

Věra Macounová
náčelnice Sokola Znojmo

140 let T.J. Sokol Přerov - 1871 - 2011.

Co vše jsme v rámci tohoto výročí uskutečnili a co plánujeme uskutečnit:

- 1) příprava vytištění památníku T. J. Sokol Přerov - září 2010 – únor 2011
- 2) slavnostní valná hromada spojená se sokolským slibem a dekorováním jednoho z praporů stuhou Předsednictva ČOS - 24. února 2011
- 3) sokolský ples - 25. února 2011
- 4) dětské sokolské šibřinky - 26. února 2011
- 5) přehlídka sokolských tanečních souborů a pódiových skladeb ze Sokolské župy Středomoravské, okolních žup a cvičenců Sokolské jednoty v Trenčíně na Slovensku - 16. dubna 2011
- 6) setkání družstev sokolských seniorů – dovednostní soutěž. Koedukovaná družstva seniorů i ze sousedních žup - 30. dubna 2011
- 7) veřejná cvičební hodina – ukázky cvičebních hodin různých složek - 5.května 2011
- 8) 5. celostátní přehlídka sokolských loutkových divadel - 13. – 15. května 2011
- 9) výstava dokumentů z historie Sokola Přerov pod heslem „150 let v pohybu“ - 2. října 2011

Převzato z plánu Výboru jednoty.

Holduj tanci, pohybu

Již 9.ročník sokolských šibřinek uspořádala T. J. Sokol Jičín v místní sokolovně (Masarykovo divadlo).

Úvodního slova se ujala starostka jednoty ses. Blažena Bohuňovská.

Šibřinky jsou v Jičíně už tradičně velmi oblíbené, o čemž svědčí i účast 300 návštěvníků, z čehož bylo 50 opravdu zdařilých masek.

K tanci hrála skupina ALLEGRO pod vedením M.Hrdého. Hudebníci rozpohybovali svým bohatým repertoárem mladší i dříve narozené tanečnice, bylo opravdu veselo.

K celkové zábavě přispěl i doprovodný program, ve kterém nadšenému publiku předvedly své skladby děti s aerobikem - ved. Ing. E. Šulcová

- ženy s praporci – ved. E. Florová

- skupina Trnky – Brnky – ved. R. Brumlich

Jaké by to byly šibřinky bez tomboly – ta letos obsahovala neuvěřitelných 264 dárků a 10 hlavních cen.

Závěr večera patřil vyhodnocení masek. Za mohutných ovací bylo odměněno celkem 9 kolektivů a 9 jednotlivců. Nejvíce se líbila skupina neandrtálců s uloveným miniaturním mamutem a růžové prasátko v jednotlivcích.

Co říci úplným závěrem?

Sokolské šibřinky se v Jičíně vydařily a setkaly s úspěchem a nadšením všech hostů.

Děkujeme všem, kteří se o zdar celé akce svojí obětavou a neúnavnou prací zasloužili.

Chceme tak navázat na sokolské šibřinky, které mají v Jičíně tradici již od r.1875.

A už teď se těšíme na další jubilejní ročník. Zdar 10. šibřinkám v Jičíně!

Výbor T. J. Sokol Jičín

Závěrem upřímné blahopřání

*„snad není hvězd, jen lidé jdou
a jedna z hvězd je vždycky tvou-
a z té ti zazní odpověď
až přestaneš se ptát!“*

Verše Fráni Šrámka vystihují cestu a životní postoje člověka, kterému celý život hvězdy svítily nad hlavou – a odpovídaly mu. Při psaní veršů i v práci pro „národ veškerý“!
Dovolte, abych mu jménem celé sokolské rodiny pogratalovala k významnému životnímu jubileu – 1. května 2011 totiž oslaví své devadesáté narozeniny.

Bratr Jan Přidal – se narodil 1.května 1921 ve Vřesovicích u Prostějova.

Vyrůstal v zemědělské rodině a později převzal po svém otci hospodářství.

V letech 1927 – 1932 chodil do obecné školy ve Vřesovicích, v roce 1926 vstoupil do řad místní tělocvičné jednoty Sokol Vřesovice. Hospodářskou školu v Prostějově absolvoval v letech 1932 – 1937, kdy byl ředitelem školy Karel Haška, který podstatně ovlivnil jeho život, zejména při utváření jeho charakteru. Jako dorostenec začal vykonávat funkci náčelníka tělocvičné jednoty, zúčastňoval se všech župních závodů, po dobu dvanácti let vykonával funkci starosty Sokolské župy Prostějovské, byl členem výboru a určitou dobu i členem předsednictva ČOS.

Dnes ho známe jako člověka, který významnou měrou ovlivnil sokolské hnutí a stal se něčím jako „morální autoritou!“

Následující otázky položil br. Přidalovi br. Butula ze Sokola Vyškov :

„Bratře Jane, jak do Tvého života zasáhl protektorát?“

„Byl jsem členem odbojové skupiny Jindra. Tato organizace působila nejenom v Čechách, ale i na Moravě. Název Jindra je zkrácené jméno br. Jindřicha Vaníčka, toto jméno bylo dobře známé všem členům Sokola. Byly vytvořeny dvě sekce – česká a moravská. Představiteli české sekce byli br. František Pecháček a František Erben, správce Tyršova domu. Moravskou sekci vedl br.Štěpán Drásal. Před vytvořením této odbojové skupiny byla vytvořena komise pro styk s župami. Založení ve Vřesovicích bylo dne 9. dubna 1941 v domě č. 7 - tedy u Přidalů.

Nedodržování konspiračních zásad a způsoby vyšetřování vedly k tomu, že tato organizace byla prozrazena Ladislavem Vaňkem, který do té doby působil v ilegality na vyškovsku. Při výslechu prozradil velitele Obrany národa br.Františka Pecháčka a Štěpána Drásala.

Členy odbojové skupiny Jindra byli též bratři Karel, Antonín, Josef a Karel Haška, který byl jejím vedoucím. Byli odvezeni k výslechům v Kaunicových kolejích v Brně. K soudu do Breslau (Vratislav) byli 19. I. 1945 odvezeni bratři Antonín a Josef, avšak k soudu nedošlo. Rudá armáda byla asi 20km před Breslau (Vratislav), proto bylo nařizováno přemístění vězňů do oblasti Drážďan. Tuto cestu vězni absolvovali částečně pěšky, částečně vlakem.

V Drážďanech zažili nálety spojeneckého letectva a byli použiti k odklizení trosek.

Bratr Karel zůstal v Brně, já jsem byl převezen v únoru 1945 z Kaunicových kolejí do koncentračního tábora Flossenburg. Důvodem k tomuto přesunu byly obavy z postupu Rudé armády od Vídně směrem k Brnu. Zde mi pomohl udržet zdraví pan učitel Tesárek přeložením do karanténního bloku. Před příchodem spojeneckých armád Němci vyzvali vězně, aby se dobrovolně přihlásili k transportu do nového tábora, kde prý budou mít lepší podmínky. Mezi přihlášenými byl i pan Tesárek. Vězni dostali stravu na jeden den, byli naloženi na nákladní auta a pak postřeleni. Slyšeli jsme střelbu. Tábor byl pak osvobozen americkými vojáky.“

(„Tady jsem se přestal ptát“ říká br. Butula- „vzpomínky byly příliš hrozné a kruté!“)

„Bratře Jane – a jak to bylo po návratu domů?“

„Jak jsem již uvedl, pocházím ze zemědělské rodiny. Společně jsme hospodařili s mým tátou a bratrem Josefem, který však na následky pochodu smrti brzy zemřel. V tehdejších

rodinách bylo 5 – 7 dětí, dnes někde jedno, případně dvě. Noví lidé nemají vztah k vesnici ani k Sokolu.“

„Co kolektivizace zemědělství?“

„Od roku 1960 jsem pracoval jako mechanizátor a kombajnér. Kolektivizace byla prováděna velmi tvrdě, případně i násilím. To jsem uvedl ve své knize „Konec selského stavu na Prostějovsku“. V 50.letech jsem byl označen za kulaka a celá naše rodina prožívala těžké chvíle. Za kulaka byl považován každý, kdo měl rozlohu půdy větší než jeden hektar. Nemohl jsem vykonávat žádnou veřejnou činnost.“

„A co tě přivedlo k literární činnosti?“

„Nejprve básničky, které jsem recitoval v Sokole. Básně se mi nejlépe tvořily, když jsem byl v poli za pluhem, kdy jsem měl možnost o mnoha věcech přemýšlet. Prakticky vše jsem vydal vlastním nákladem.“

„Tvoje básně vyjadřují úctu k rodné Hané, rodině, sokolům padlým v odboji za druhé světové války, sokolským sletům, některým jednotám i konkrétním lidem.

Jak to bylo po roce 1989?“

„Byl jsem starostou v Sokole Vřesovice a pomáhal s obnovou jednot na prostějovském okrese.“

„Je známa skutečnost, že jsi inicioval vybudování pomníku obětem sokolského odboje na 1. nádvoří Tyršova domu a na jeho vybudování přispěl nemalou částkou. Dlouhá léta jsi působil jako předseda Masarykovy společnosti a zasazoval se o šíření Masarykových ideálů demokracie a humanity.

Co pro tebe Sokol znamená?“

„Stejně jako můj otec obdivuji zakladatele Sokola a tvůrce sokolské myšlenky dr. M. Tyrše, jeho ideu povznést náš národ po stránce tělesné i mravní. Dál to je bratrství, dobrovolnost, ukázněnost, dobročinnost, vlastenectví, upřímnost, sdružování mládeže v zájmu zvyšování tělesné i duševní zdatnosti, pohled na zdraví i duchovní náhled na svět. Obdivuji také Jindřicha Fugnera pro jeho přínos sokolské myšlenky a jeho snahu dát Sokolu první vlastní tělocvičnu.“

„Velkou poválečnou událostí byl XI. Všesokolský slet, na kterém sokolové – navzdory politické situaci – vzdávali hold prezidentu Benešovi, který byl, podobně jako jeho předchůdce TGM, členem Sokola. Během průvodu bylo zatčeno asi 700 protestujících sokolů.

Které období Sokola považuješ za obtížné?“

„Samozřejmě Protektorát, zastavení sokolské činnosti a zabavení jeho majetku v říjnu 1941, represe proti sokolskému hnutí jako takovému pro jeho nebezpečnost pro hitlerovské Německo. Obtížné to bylo i při zrušení sokolské organizované činnosti a zakládání klubů a oddílů v padesátých letech.“

„Co si myslíš o přípravách na XV. Všesokolský slet v r. 2012?“

„Mám obavy!“

„A co říkáš zrušení nebo pozastavení časopisu Sokol?“

„Je to velká chyba. Organizace jako Sokol časopis nutně potřebuje. Je to stálé spojení mezi jednotami a tištěné vydání má každý kdykoliv k přečtení. Je jasné, že musíme šetřit a elektronická pošta je jistě náhradou tištěné formy časopisu, ale ne každý má počítač. Doufejme, že se situace podle slibu vedení zlepší.“

Když je někomu devadesát let – a prožil svůj život jako občan celou svou existencí bojující a usilující o slušný a svobodný život v naší vlasti, raduje se z modré oblohy, vůně čerstvě zorané půdy, když celý život rozdává porozumění a dobrou vůli všem – zaslouží si naši úctu a díky!

Domnívám se, že mohu mluvit za celé sokolské bratrství, za celou sokolskou rodinu, za nás za všechny – děkujeme bratře Jane, děkujeme a přejeme ještě dlouhá léta, zdraví a spokojenost Tobě a celé Tvé rodině. Děkujeme, těšíme na Tvé další verše a na další setkání pod sokolským nebem!

Jarina Žitná

S br. Přidalem rozmlouval br. Butula z Vyškova.

J. Přidal
„Debech“

*Debech tak bel krapko mladší,
neměl tolik let,
tož bych vás měl, rola, radši,
miloval bech celé svět.*

*A te moje pėsničke
na óvratı psaný
bele be jak vězdičke
pěkně malovaný.*